

ĀRVALSTU INVESTORU UN PĒTNIEKU VIEDOKĻI PAR
INVESTĪCIJU KLIMATA UN INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS
ATTĪSTĪBU BALTIJAS VALSTĪS

ĀRVALSTU INVESTĪCIJU VIDES INDEKSS

RBS

RIGA BUSINESS SCHOOL
Riga Technical University

2026

SATURS

4	Priekšvārds
6	Ārvalstu kapitāla uzņēmumu ietekme Latvijā
7	Ievads
8	FICIL Noskaņojuma indeksa fokuss: investīciju klimats Latvijā; inovāciju ekosistēma Baltijas valstīs
10	Investīciju klimats Latvijā: Latvijas ārvalstu investoru skatījums
20	Ārvalstu investoru un pētnieku aktivitātes pētniecībā un attīstībā
32	Baltijas inovāciju ekosistēmas galvenās stiprās un vājās puses
39	Nozares ar augstu inovāciju potenciālu un nozares, kuras gūtu labumu no ciešākas Baltijas valstu sadarbības
46	Politikas instrumenti, kas varētu veicināt Baltijas inovāciju potenciālu
54	Vēstījumi politikas veidotājiem

PAR AUTORIEM

Š O ziņojumu ir sagatavojusi Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) sadarbībā ar RTU Rīgas Biznesa skolu (RBS). Datu vākšanā palīdzību sniedza Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA).

Tatjana Guznajeva

FICIL Izpilddirektore ar 15 gadu pieredzi politikas analīzē un novērtēšanā. Pirms darba FICIL Tatjana ir strādājusi starptautiskajā konsultāciju uzņēmumā Technopolis Group, ANO aģentūrā - Starptautiskajā Darba organizācijā, kā arī Lielbritānijas Sarkanajā Krustā. Tatjana ir ieguvusi maģistra grādu sabiedriskajā politikā un cilvēkkapitāla attīstībā Apvienoto Nāciju Organizācijā un Māstrihtas Universitātē.

Dr. Klaudio A. Rivera

Izglītības inovators, profesors un sociālais uzņēmējs ar vairāk nekā divdesmit gadu pieredzi nozīmīgu projektu vadīšanā visā pasaulē. Klaudio ir RTU Rīgas Biznesa skolas Bakalaura programmas direktors un vadības (līderības) asistents. Klaudio spēj sasaistīt akadēmisko vidi un industriju, virzot uz nākotni orientētas izglītības stratēģijas, kas stiprina nākotnes līderus.

PRIEKŠVĀRDS

Laikmetā, ko raksturo straujas tehnoloģiskās pārmaiņas, mainīga ģeopolitiskā situācija un pieaugoša globālā konkurence, inovācijas ir kļuvušas par galveno valsts konkurētspējas virzītājspēku. Valstis, kas sistemātiski investē savās spējās radīt, apgūt un komercializēt jaunas zināšanas, ir tās, kas paaugstina dzīves līmeni, piesaista talantus un veido noturīgas ekonomikas. Igaunijai, Latvijai un Lietuvai – trim mazām, atvērtām ekonomikām Eiropas Savienības ziemeļaustrumu malā - šīs likmes nekad nav bijušas tik augstas, un iespējas nekad nav bijušas tik taustāmas.

Šis pētījums apkopo ārvalstu investoru un pētnieku viedokļus visās trijās Baltijas valstīs, ņemot vērā viņu pieredzi darbojoties šajās investīciju un inovāciju ekosistēmās. Tas sniedz ieskatu no iekšienes: sākot ar zinātniekiem, kas cenšas veidot saikni starp laboratoriju un tirgu, un beidzot ar investoriem, kas izvērtē, kur likt savu pārlicētbu un kā pētniecības, zinātnes un tehnoloģiju sasniegumus pārvērst tirgus vērtībā. Kopvērtējumā šīs balsis veido patiesi vienotu un atklātu ainu.

Pašreizējais FICIL “Ārvalstu investīciju vides indekss” pētījums iepazīstina ar Latvijas investīciju klimata un Baltijas inovāciju ekosistēmas apvienotu analīzi, uzsverot uz inovācijām balstītas investīciju iespējas visā Igaunijā, Latvijā un Lietuvā un piedāvājot politikas instrumentus, kas palīdzētu atraisīt gan visu trīs valstu investīciju, gan inovāciju potenciālu.

Otro gadu pēc kārtas pētījums uzsver pēc spēcīgākas Baltijas valstu sadarbības, bet šoreiz tiek aplūkots caur inovācijas prizmu. Visas Baltijas valstis vieno kopīga vēsturiskā pieredze, kas rezultējās ar īpaši pragmatisku izturēšanos, kuru veido to noteiktās prioritātes, rūpnieciskā bāze un kultūras attieksme pret risku un pārmaiņām. Tomēr, ņemot vērā jauno ģeopolitisko realitāti, šie sadarbības noteikumi ir jāpārskata. Ciešāka integrācija vairs nav izvēle - tā ir stratēģiska nepieciešamība.

Šī pētījuma galvenais mērķis ir veidot tiltu starp Baltijas valstīm, pētniekiem, kas rada zināšanas un investoriem, kas veic kapitāla pārdali, kā arī starp reģionā nepiepildīto potenciālu un līdz šim sasniegto rezultātu. Šītilta uzbūve nav pašsaprotama, tā s izveidei nepieciešamas ambīcijas, drošība un savstarpējā sadarbība. Tāpat tās kvalitāti nosaka spēja domāt un rīkoties ārpus robežām - kultūras, psiholoģiskajiem, strukturālajām un institucionālajām inercēm, kas ir vērstas uz nākotni, kur Baltijas valstis spēj radīt.

Ārvalstu investori Latvijā sniedz skaidru vēstījumu nacionālajiem, Baltijas un ES politikas veidotājiem, kā arī visām ar inovāciju jomā iesaistītajām personām: neizšķērdēsim iespējas, ko var radīt sadarbojoties kopā, pārtrauksim izniekot mūsu potenciālu! Šajā pētījumā identificētās iespējas ir reālas un laika ziņā jūtīgas. Valstis un ekosistēmas, kas pārrobežu mērogā darbojas mērķtiecīgi, apņēmīgi un koordinēti, būs tās, kurās ir konkurētspējīgas pozīcijas, ko ir vērts ņemt vērā. Šī pētījuma pārlicība slēpjas tajā, ka Igaunija, Latvija un Lietuva, kā arī to inovāciju ekosistēmas dalībniekiem sadarbojoties kopā, spēj radīt leilāku pievienoto vērtību kopā nekā atsevišķi.

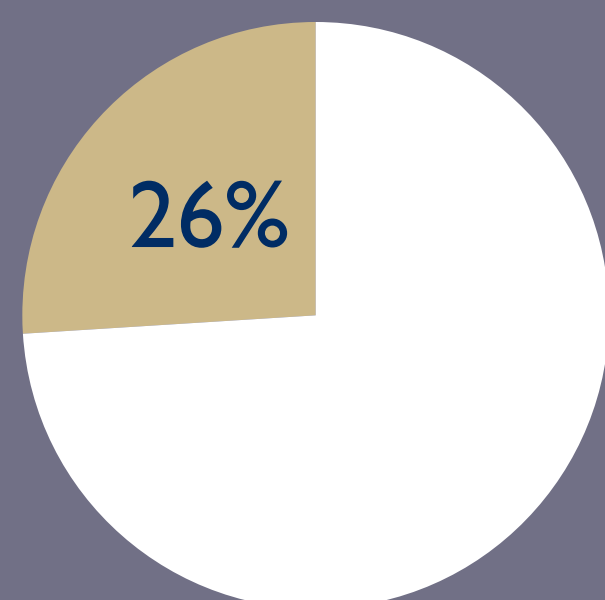
Reinholds Šnaiders

FICIL Valdes priekšsēdētājs

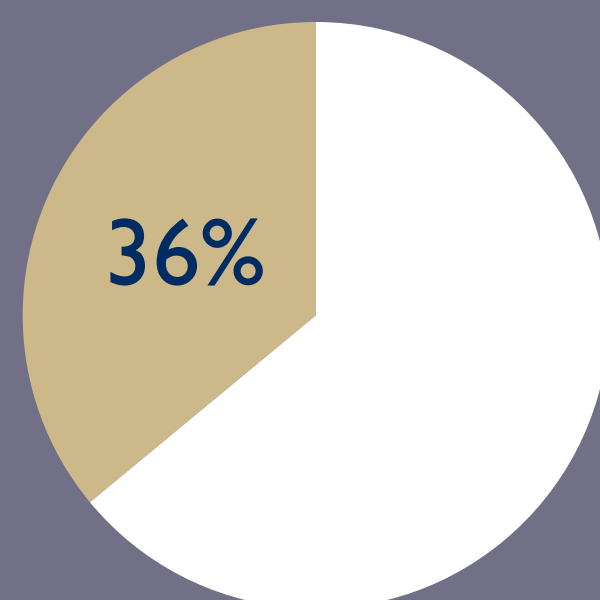
TO UZŅĒMUMU SKAITS, KURU
APGROZĪJUMS PĀRSNIEDZ
145 TŪKSTOŠUS EIRO UN
KURIEM IR 50% ĀRVALSTU
KAPITĀLA (VAIRĀKUMS)

3161

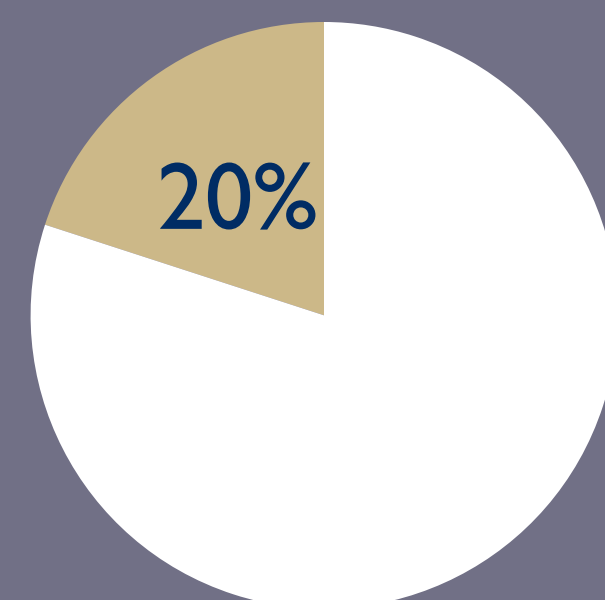
VAI 1/9 NO KOPĒJĀ UZŅĒMUMU SKAITA **LATVIJĀ**

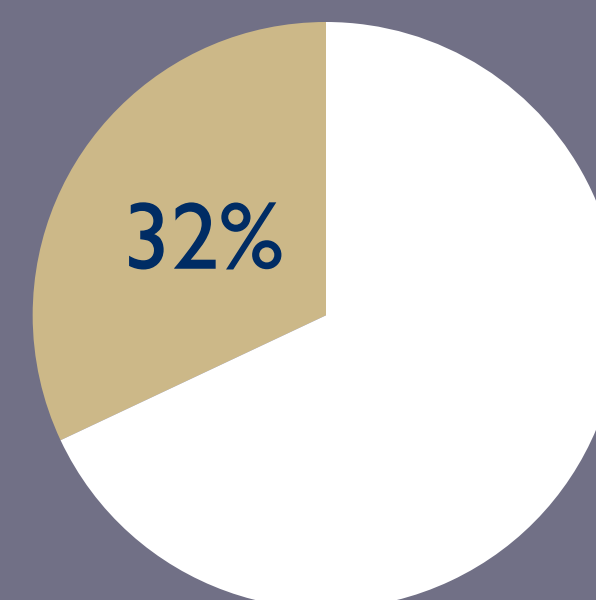
NO KOPĒJĀ
SOCIĀLĀ NODOKĻA

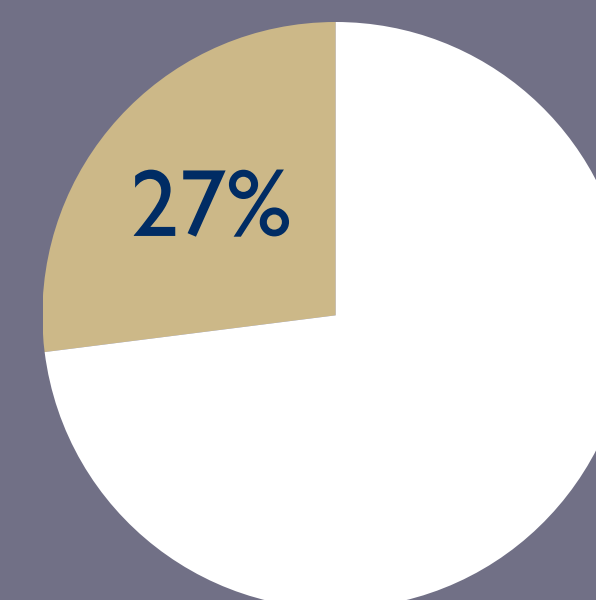
NO KOPĒJIEM
SAMAKSĀTAJIEM
NODOKĻIEM

NO KOPĒJĀ
DARBINIEKU SKAITA

NO KOPĒJĀ
APGROZĪJUMA

NO KOPĒJĀS
PEĻŅAS

FICIL “Ārvalstu investīciju vides indekss” pētījums tika izveidots 2015. gadā sadarbībā ar Rīgas Ekonomikas augstskolu (SSE Riga).

Šis ir vienpadsmitais ziņojums, un tās mērķis ir veicināt uz pierādījumiem balstītu politikas lēmumu pieņemšanu un sekmēt labvēlīgu investīciju vidi, apkopojot viedokļus no ārvalstu investoriem, uzņēmumiem, kas ir izvēlējušies investēt un darboties Latvijā.

For the second year in a row, the Sentiment Index research expands its geographic scope by collecting data across the three Baltic States - Estonia, Latvia, and Lithuania.

Jau otro gadu pēc kārtas Noskaņojuma indeksa pētījums paplašina savu ģeogrāfisko tvērumu, vācot datus visās trijās Baltijas valstīs – Igaunijā, Latvijā un Lietuvā.

Kopumā pētījumā piedalījās 63 ārvalstu investori Latvijā, no kuriem 16 piedalījās padziļinātajās intervijās. Papildus tam aptauju aizpildīja 36 pētniecības kopienas pārstāvji no Latvijas, 35 no Lietuvas un 26 no Igaunijas. Katrā Baltijas valstī tika veiktas arī 5 padziļinātas intervijas.

2026. GADA PĒTĪJUMA FOKUSS:

Latvijas ārvalstu investoru noskaņojuma analīze attiecībā uz investīciju klimatu, ārvalstu investoru un Baltijas pētnieku salīdzinošā analīze par inovāciju ekosistēmām.

DALĪBNIEKI:

Ārvalstu investori

LATVIJA - 63

PĒTNIEKI

LATVIJA - 36
LIETUVA - 35
IGAUNIJA - 26

PĒTĪJUMĀ IZCELTĀS JOMAS:

INVESTĪCIJU
KLIMATS

INOVĀCIJU
EKOSISTĒMA

POLITIKAS INSTRUMENTI
INVESTĪCIJU UN
INOVĀCIJU VEICINĀŠANĀ

SADARBĪBA STARP
BALTIJAS VALSTĪM

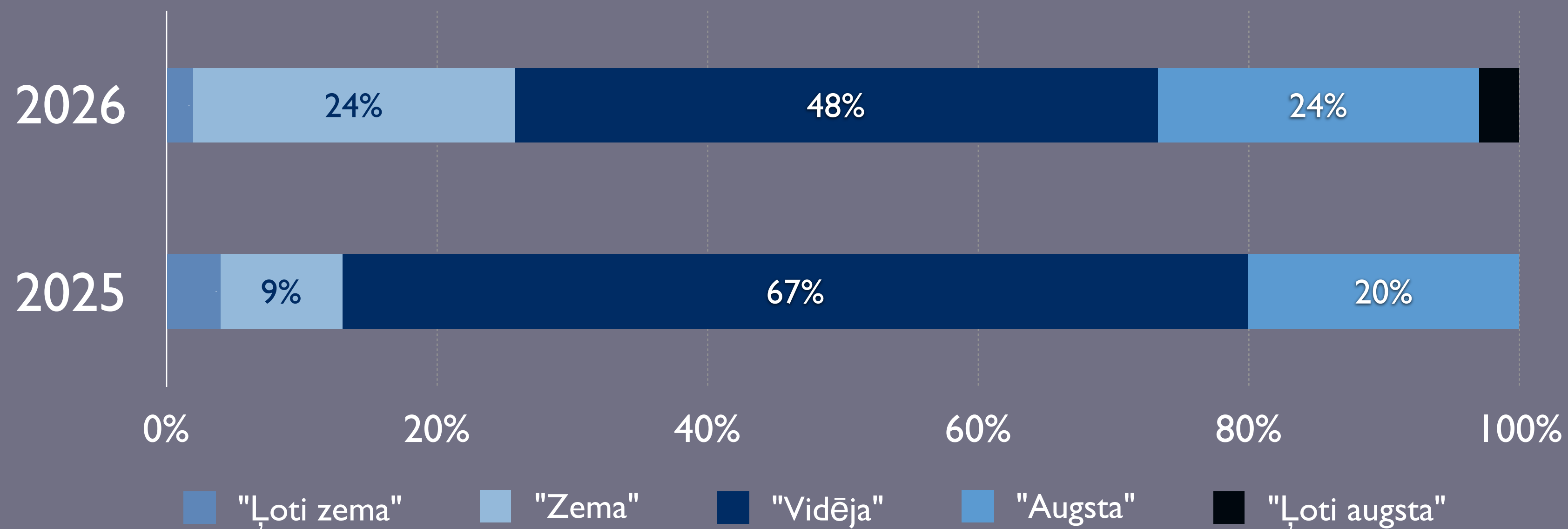

GALVENIE REZULTĂȚI

INVESTĪCIJU KLIMATS LATVIJĀ: LATVIJAS ĀRVALSTU INVESTORU SKATĪJUMS

PAŠREIZĒJĀ INVESTĪCIJU PIEVILCĪBA LATVIJĀ

KEY FACTORS THAT DETERMINE ASSESSMENT OF THE INVESTMENT CLIMATE

Ģeopolitiskie riski

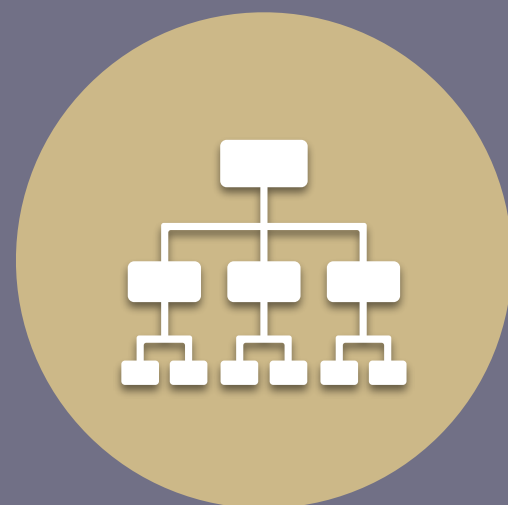
Plaisa starp plāniem un realizāciju

Politiskā vide un koalīcijas nestabilitāte

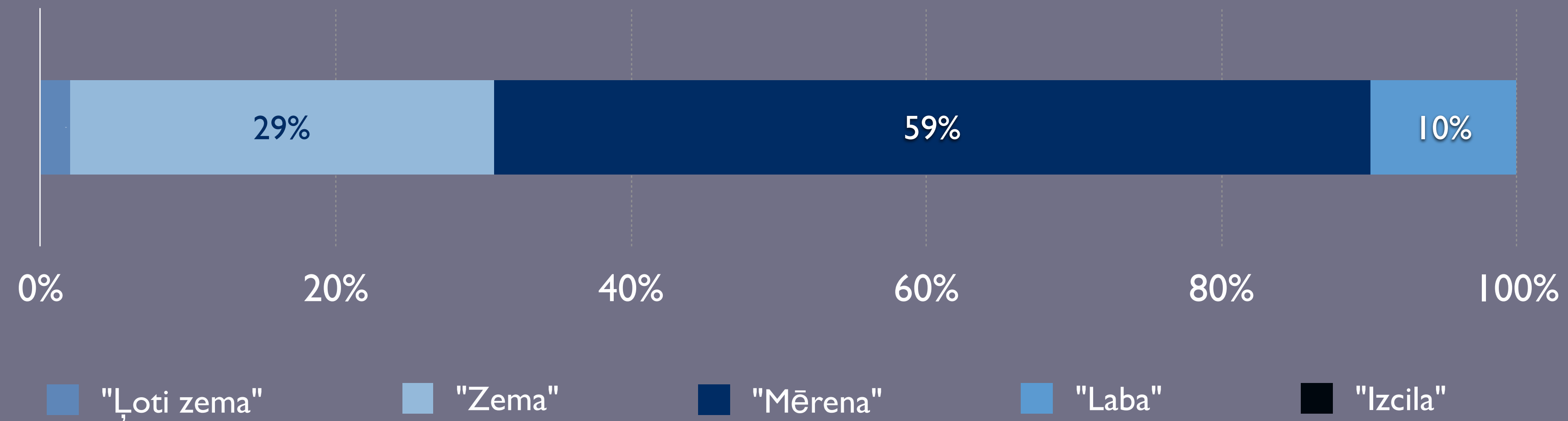

Latvijas strukturālās priekšrocības

Institucionālā koordinācija un caurskatāmība

VALSTS SEKTORA DARBA NOVĒRTĒJUMS INVESTĪCIJU VIDES UZLABOŠANAI LATVIJĀ PĒDĒJO GADU LAIKĀ

TOP-5 PRIORITĀRĀS JOMAS, KURĀS NEPIECIEŠAMA STEIDZAMA POLITIKAS VEIDOTĀJU UZMANĪBA

IZGLĪTĪBA UN
PĀRKVALIFIKĀCIJA

DARBASPĒKA PIEEJAMĪBA
(‘ROKAS’)

AIZSARDZĪBA

INNOVĀCIJU EKOSISTĒMA

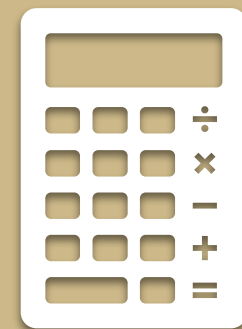

NODOKĻU SISTĒMA

TOP-6 PAŠREIZĒJĀS LATVIJAS INVESTĪCIJU VIDES STIPRĀS PUSES

DIGITĀLĀ
INFRASTRUKTŪRA

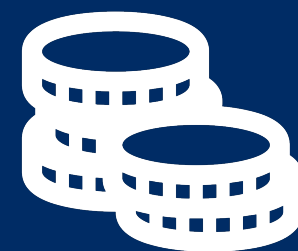
FIZISKĀ
INFRASTRUKTŪRA

DZĪVES KVALITĀTE

DARBSAPĒKA IZMAKSAS

TALANTU FONDS

TEHNOLOĢIJAS
UN ZINĀŠANAS

PROGRESA NOVĒRTĒJUMS GALVENAJĀS JOMĀS

3.0

2.9

2.9

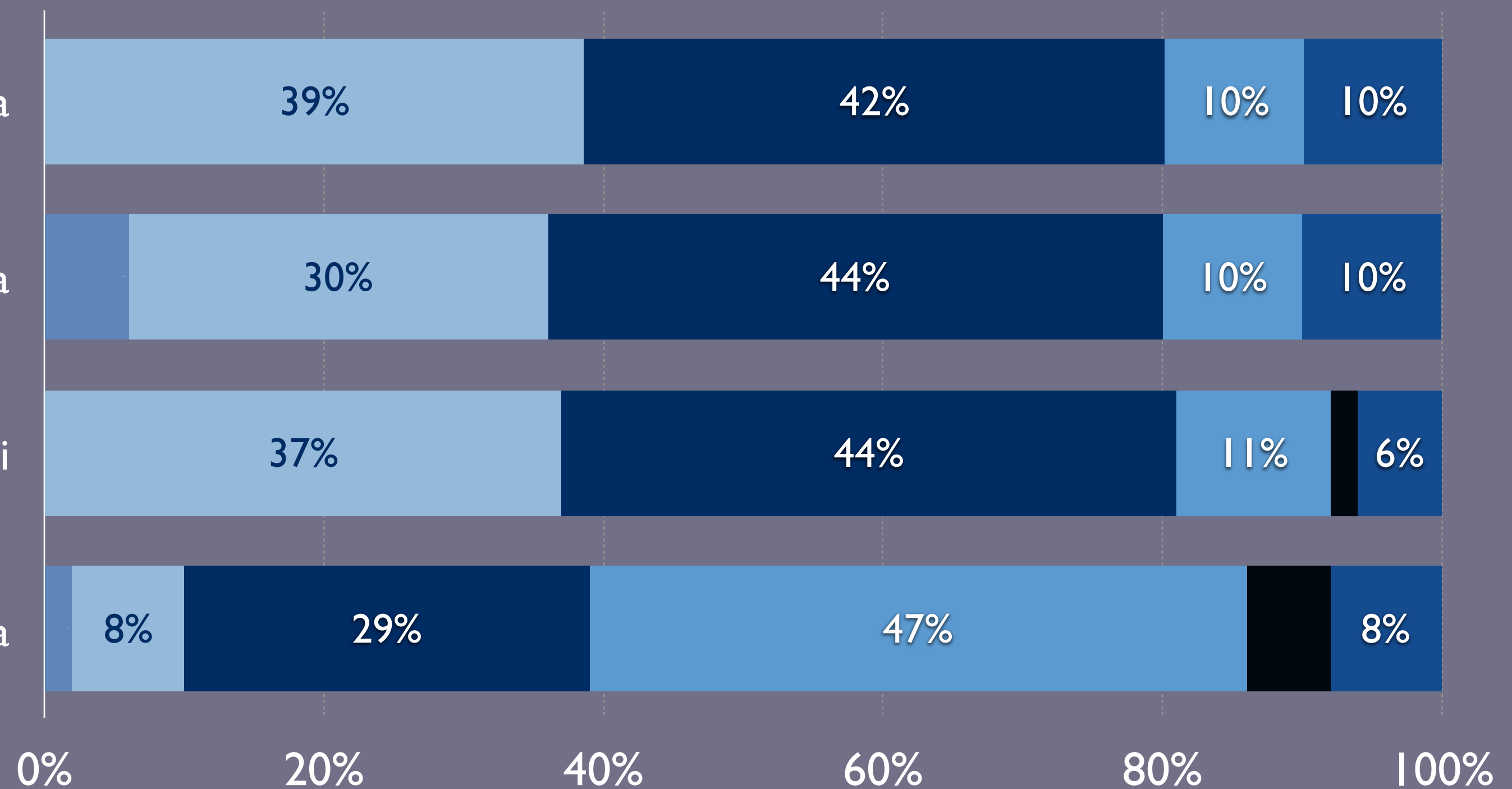
3.7

Izglītība un pārkvalifikācija

Darbspēka pieejamība

Investīciju stimuli

Aizsardzība

"Ļoti zema"

"Zema"

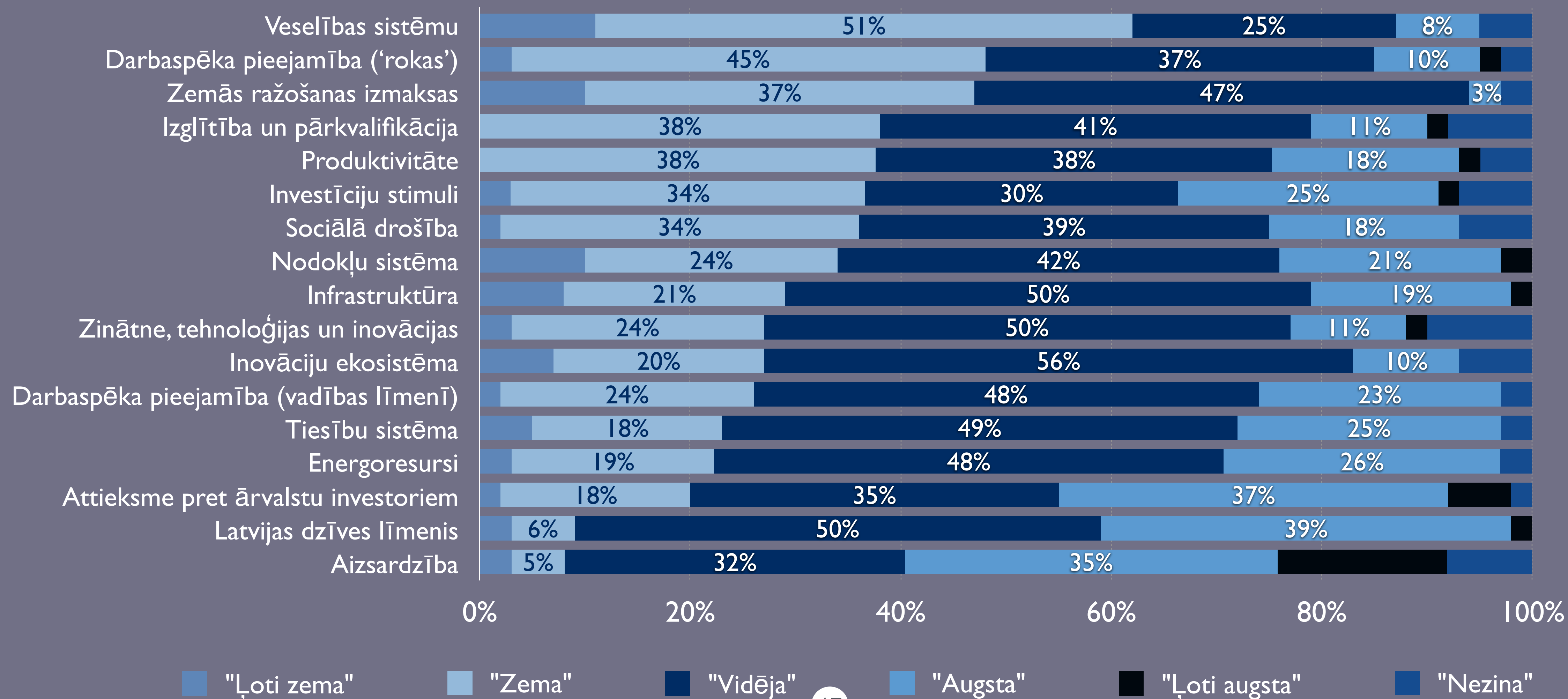
"Vidēja"

"Laba"

"Izcila"

"Nezina"

LATVIJAS EKONOMISKĀS KONKURĒTSPĒJAS GALVENO VIRZĪTĀJSPĒKU PROGRESA NPVĒRTUJUMS PĒDEJO 4 GADU LAIKĀ

GALVENĀS PRIORITĀTES JAUNAJAI VALDĪBAI

Cilvēkkapitāls, izglītība and demogrāfija

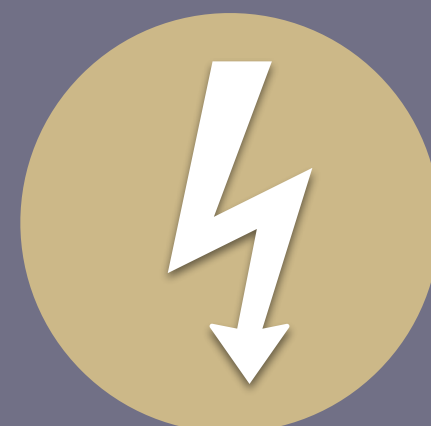
Aizsardzība and reģionālā sadarbība drošības jomā

Nodokļu politika

Politiskā stabilitāte, pārredzamība and atbildība

Enerģētiskā integrācija un konkurētspējīgas enerģijas cenas

Pārmērīga regulējuma un administratīvā sloga mazināšana uzņēmējdarbībai

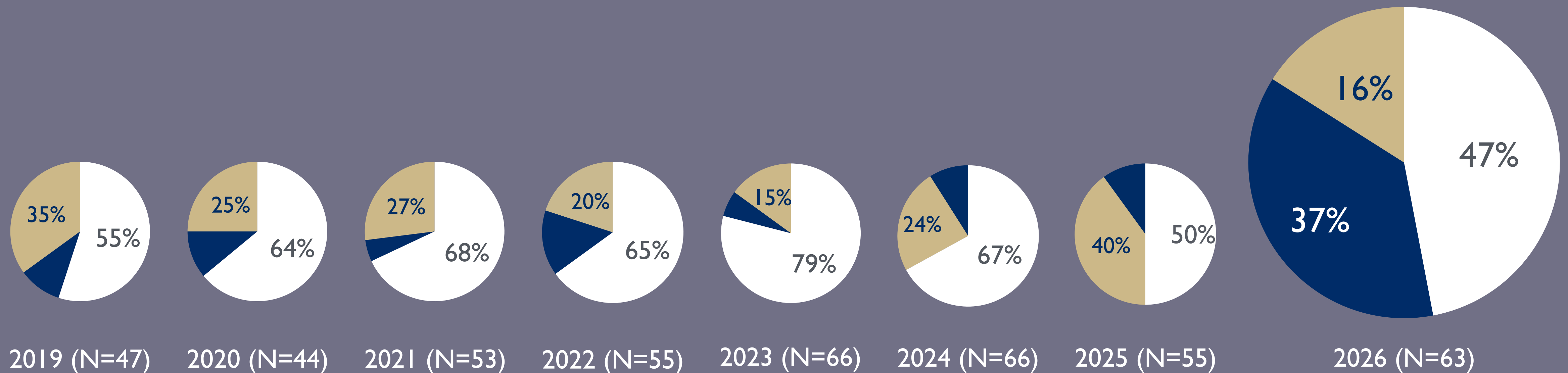

Infrastruktūra un lielle projekti

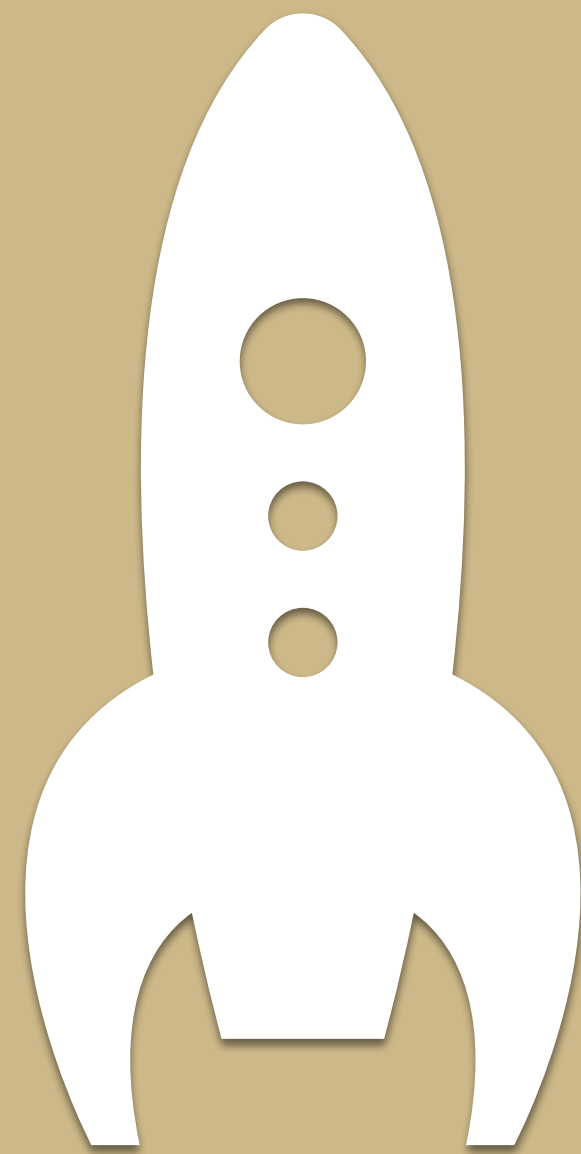
Efektīvāka ārvalstu investīciju piesaiste

TURPMĀKIE INVESTĪCIJU PLĀNI

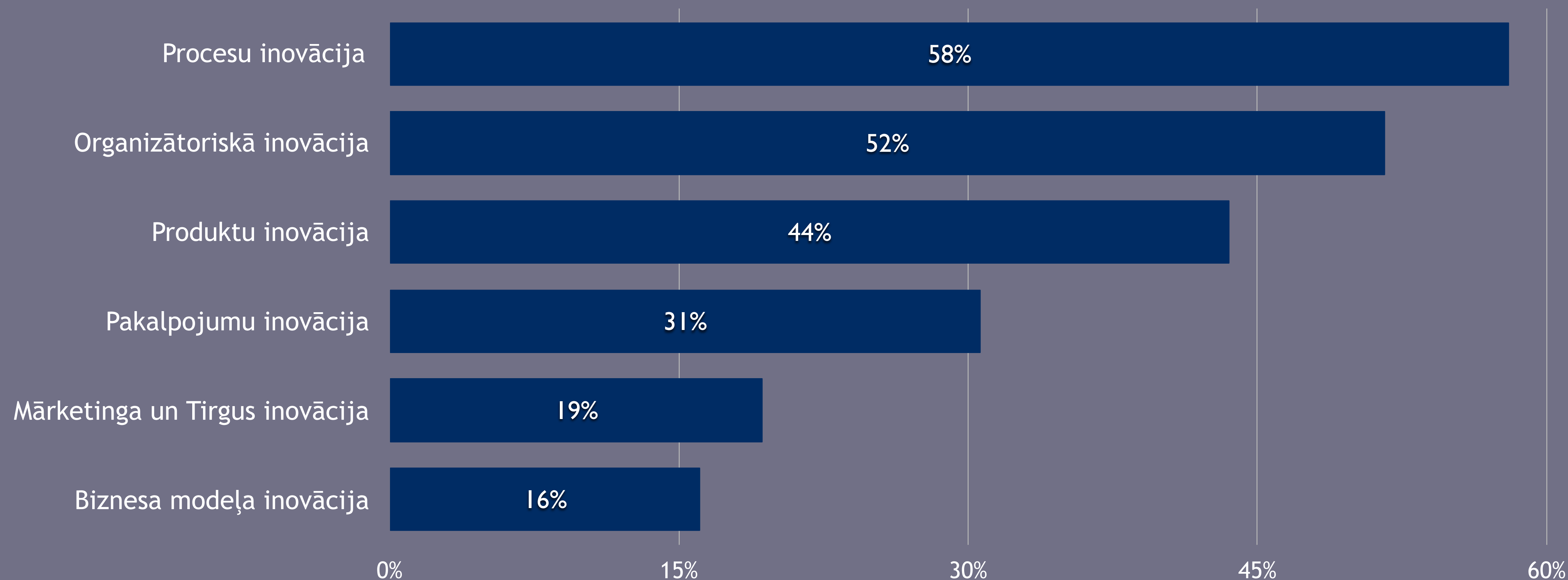

JĀ, PLĀNO PALIELINĀT INVESTĪCIJAS
 NĒ, NEPLĀNO PALIELINĀT INVESTĪCIJAS
 NAV PĀRLIECINĀTI

ĀRVALSTU INVESTORU UN PĒTNIEKU DARBĪBA PĒTNIECĪBAS, ATTĪSTĪBAS UN INOVĀCIJAS JOMĀ

INOVĀCIJU VEIDI, KO ĀRVALSTU INVESTORI IEVIESUŠI PĒDĒJO 4-5 GADU LAIKĀ

ĀRVALSTU INVESTORU GALVENĀS INOVĀCIJU TENDENCES

MI un datu analītika

Produktu un pakalpojumu digitalizācija

Procesu automatizācija and operacionālā efektivitāte

Inovācijas zaļās pārejas un ilgtspējas jomā

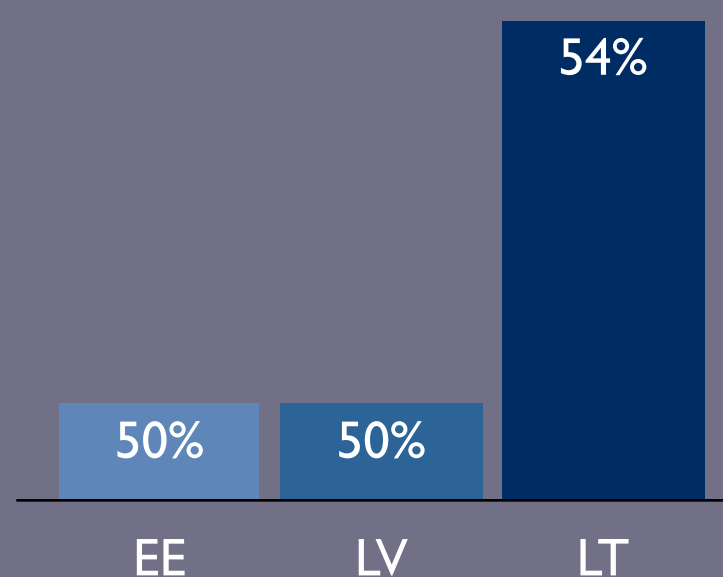

Pakalpojumu inovācija and klientu pieredze

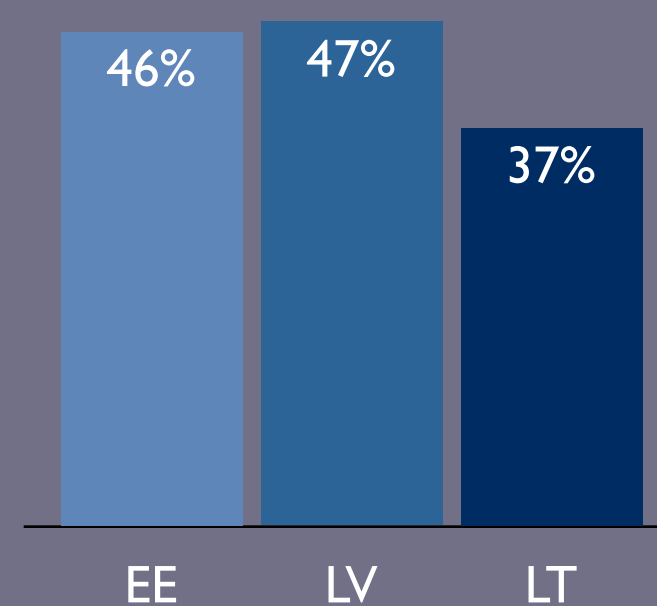
TOP-8 NOZARES, KURĀS BALTIJAS PĒTNIEKI PAGĀJUŠĀ GADĀ VEIKUŠI LIETIŠĶOS PĒTĪJUMUS

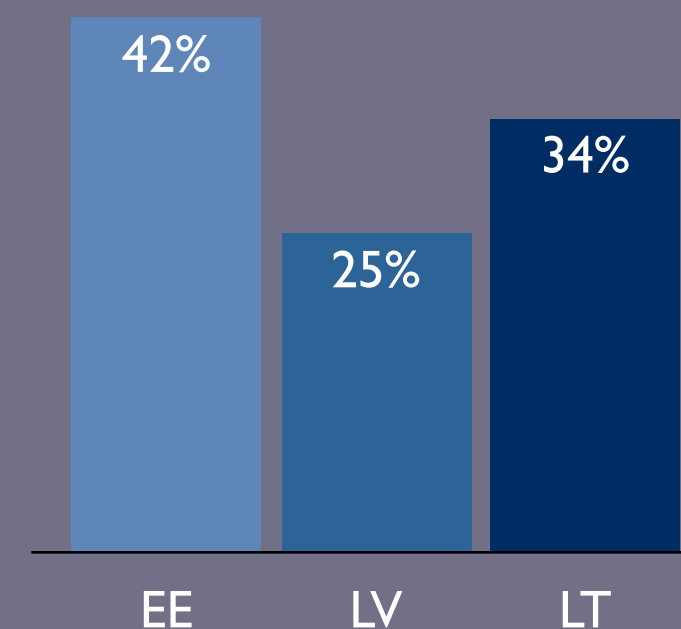
PROFESIONĀLĀS, ZINĀTNISKĀS UN TEHNISKĀS AKTIVITĀTES

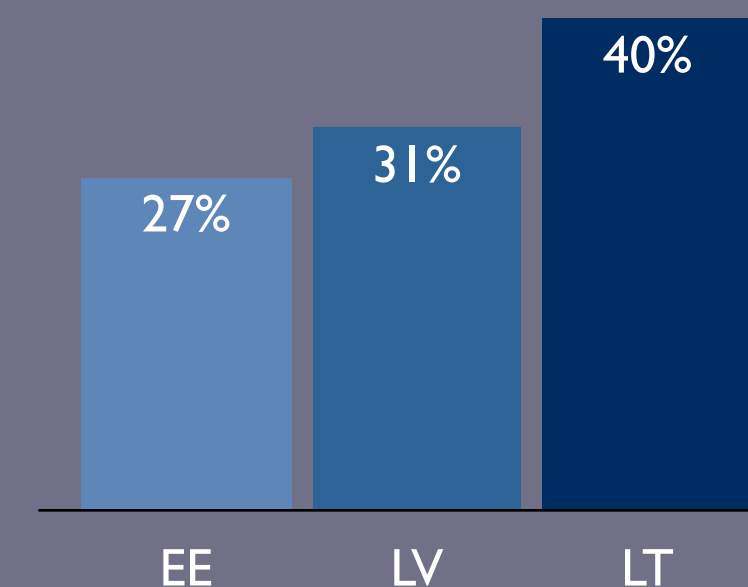
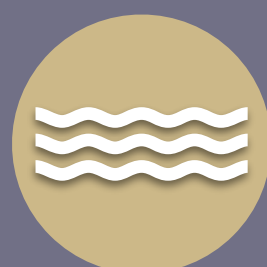
IZGLĪTĪBA

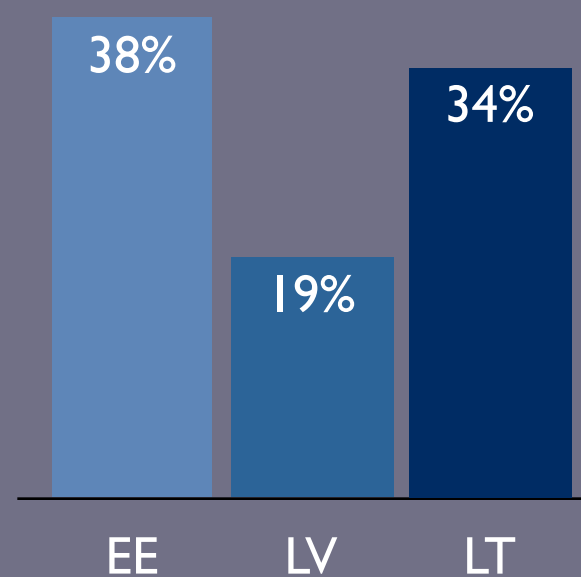
LAUKSAIMNIECĪBA, MEŽSAIMNIECĪBA UN ZIVSAIMNIECĪBA

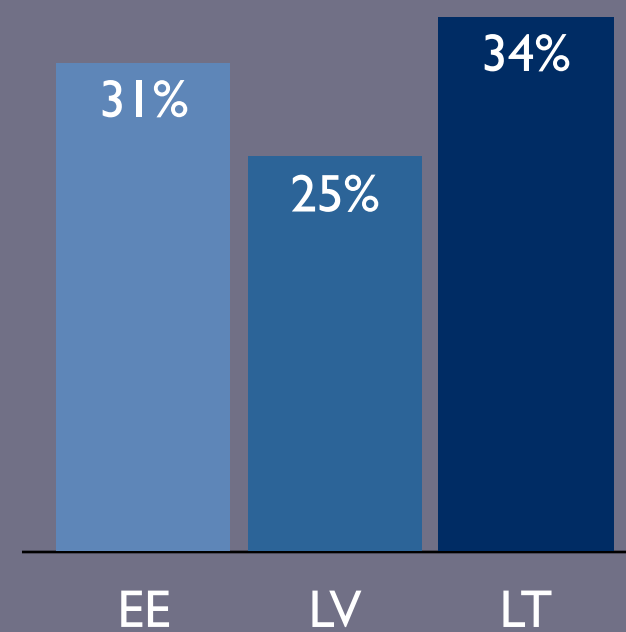
INFORMĀCIJA UN KOMUNIKĀCIJA

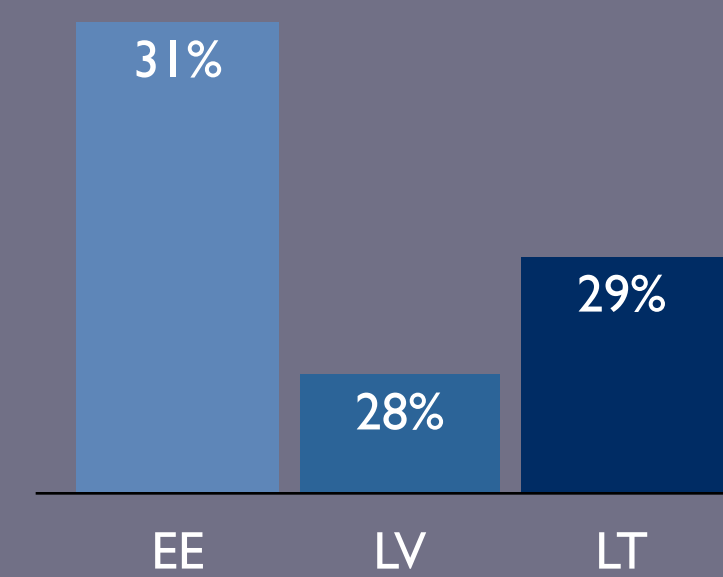
ŪDENSAPGĀDE; KANALIZĀCIJA; ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

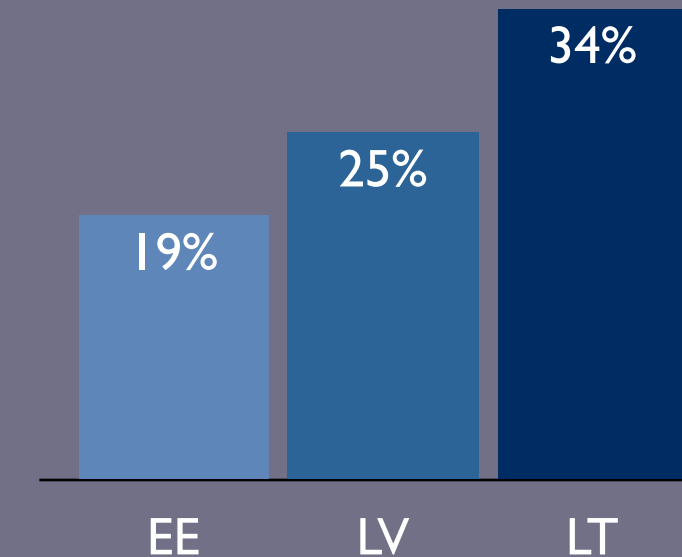
RAŽOŠANA

CILVĒKU VESELĪBA UN SOCIĀLĀ AKTIVITĀTE

PUBLISKĀ ADMINISTRĀCIJA UN AIZSARDZĪBA

KRITISKIE P&A&I IEINTERESĒTIE DALĪBNIEKI ĀRVALSTU INVESTORIEM PĒDĒJO 4-5 GADU LAIKĀ

LIELIE

39%

JAUNUZŅĒMUMI

24%

MVU

21%

NVO

15%

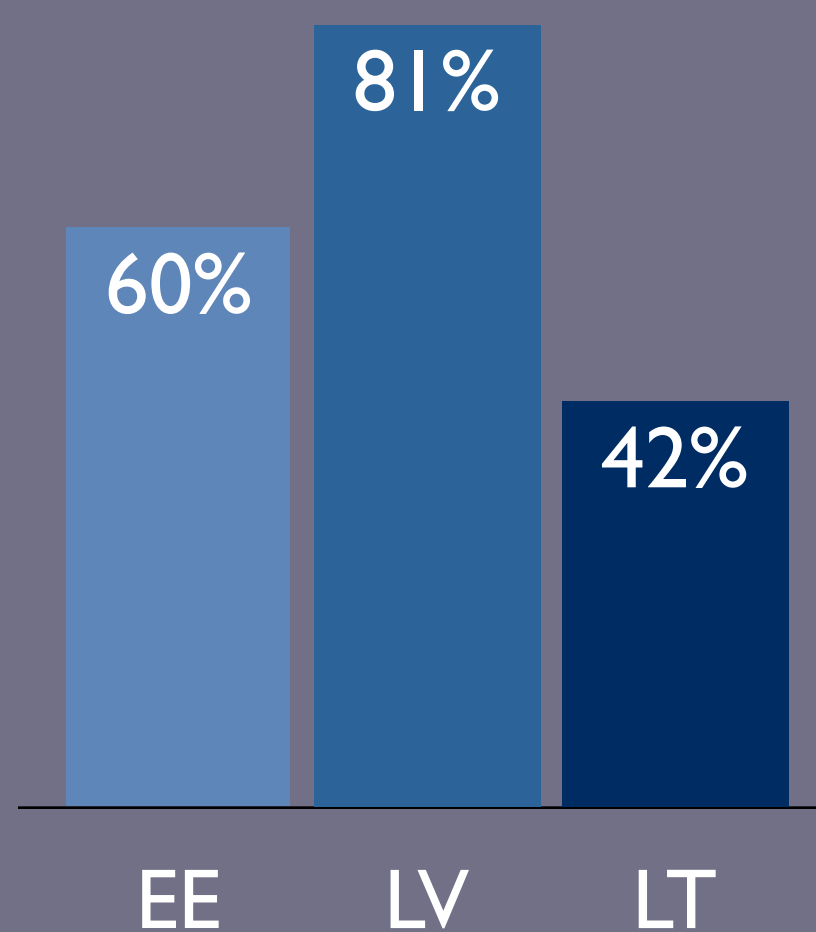
UNIVERSITĀTES

12%

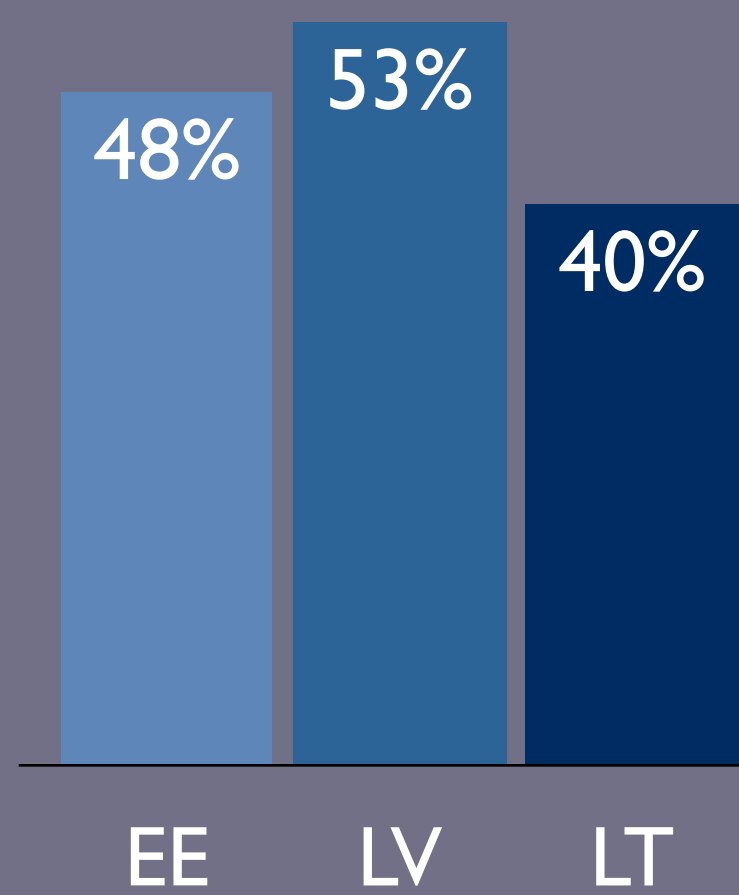
KRITISKIE P&A&I IEINTERESĒTIE DALĪBNIKIEKI BALTIJAS PĒTNIEKIEM PĒDĒJO 4-5 GADU LAIKĀ

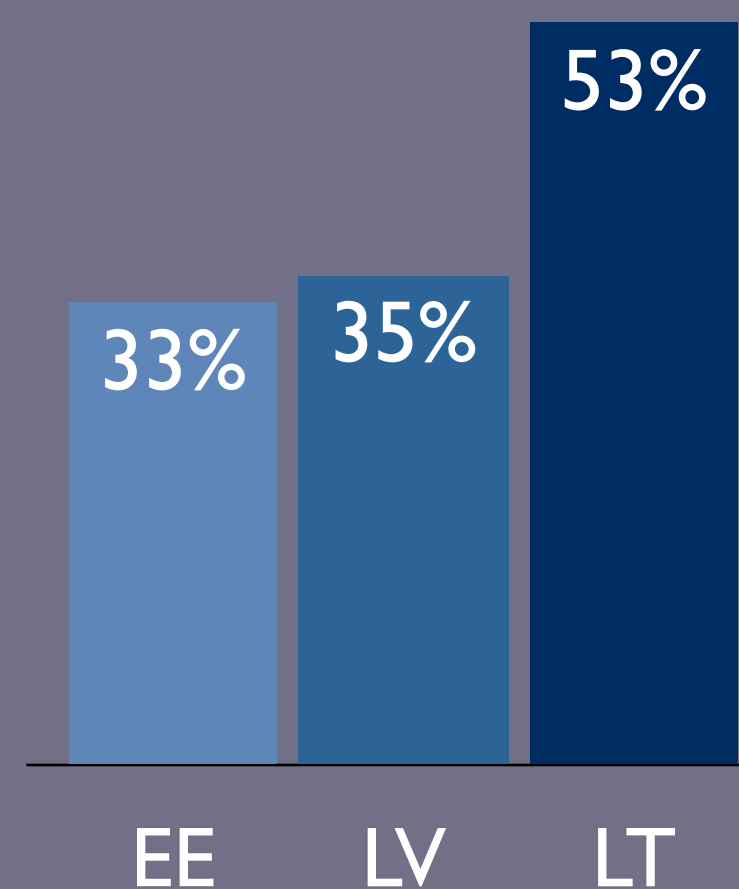
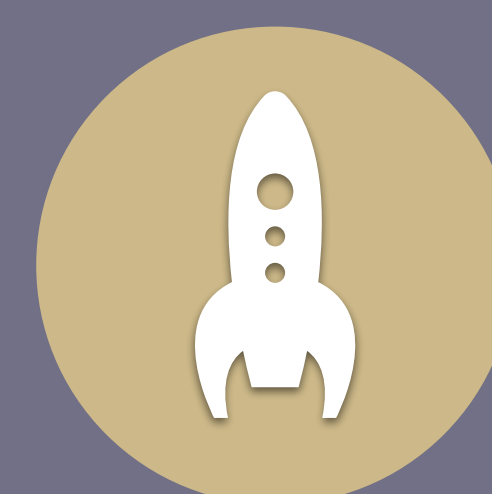
UNIVERSITĀTES

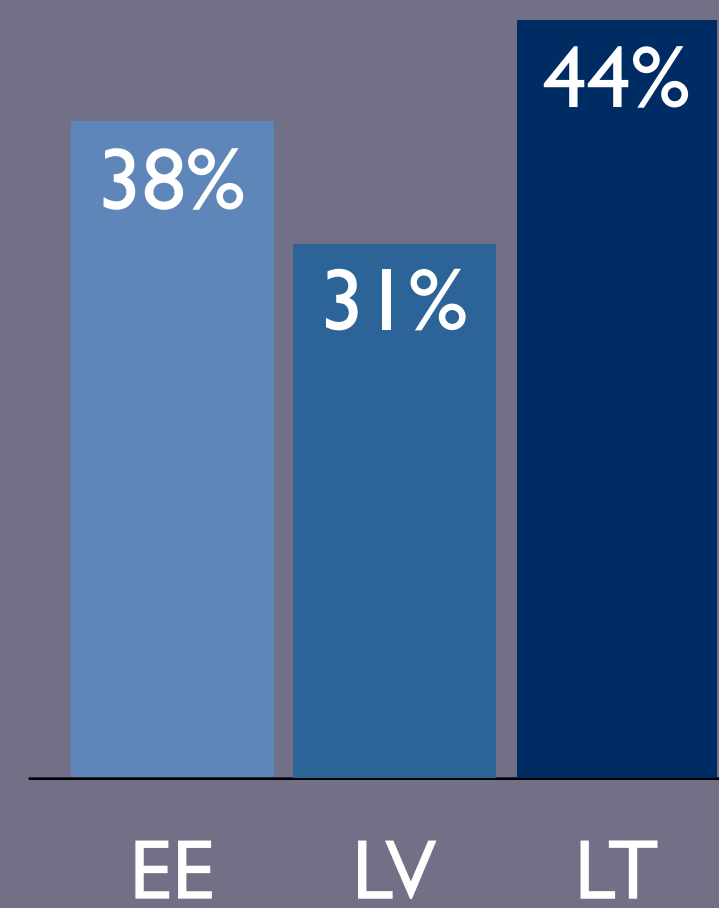
MVU

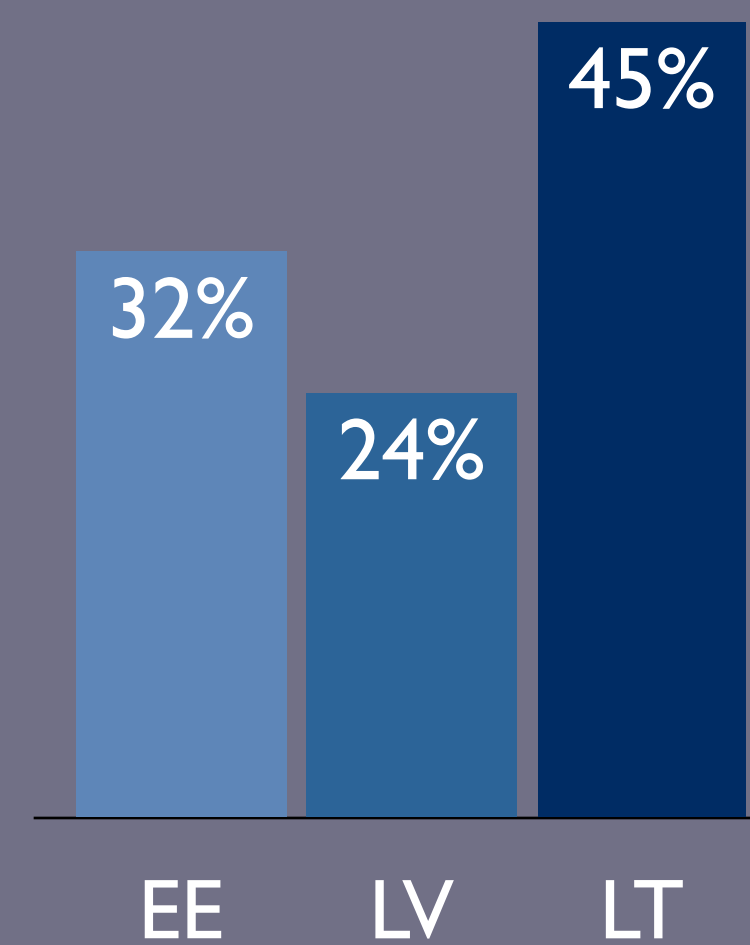
LIELIE

JAUNUZŅĒMUMI

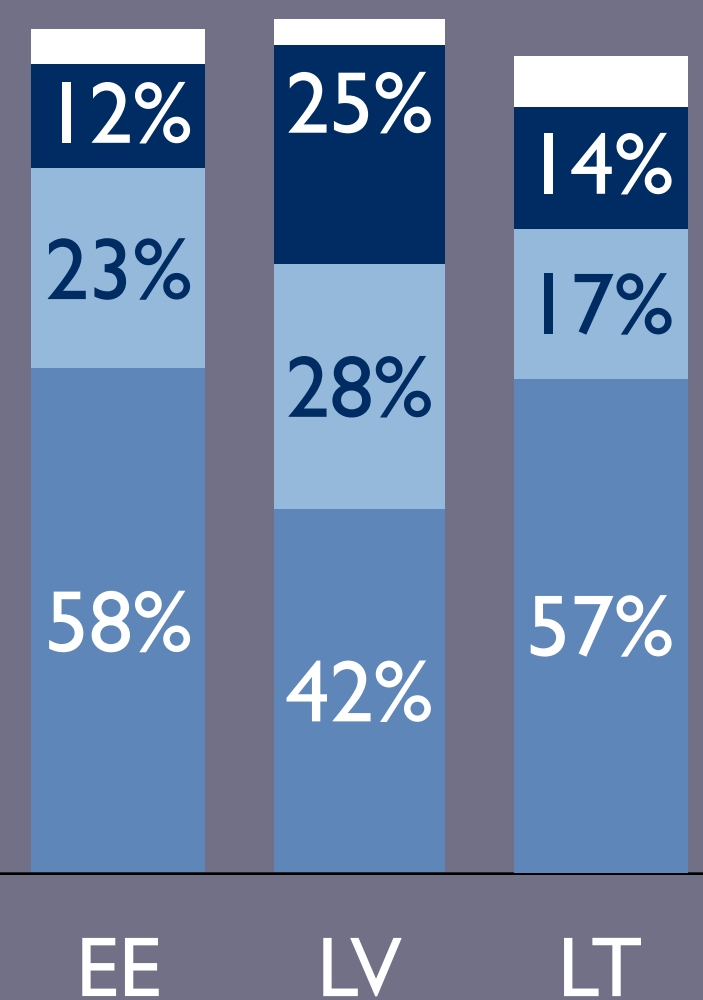
NVO

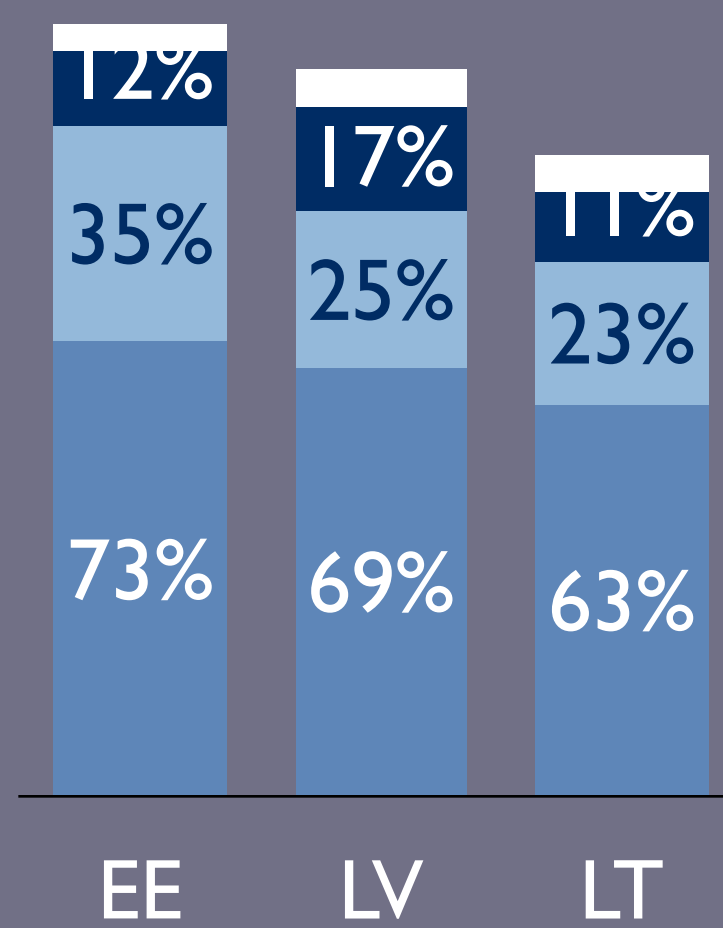
BALTIJAS VALSTU PĒTNIEKU KRITISKĀKO P&A&I SADARBĪBAS PARTNERU GEOGRĀFISKĀ ATRAŠANĀS VIETA

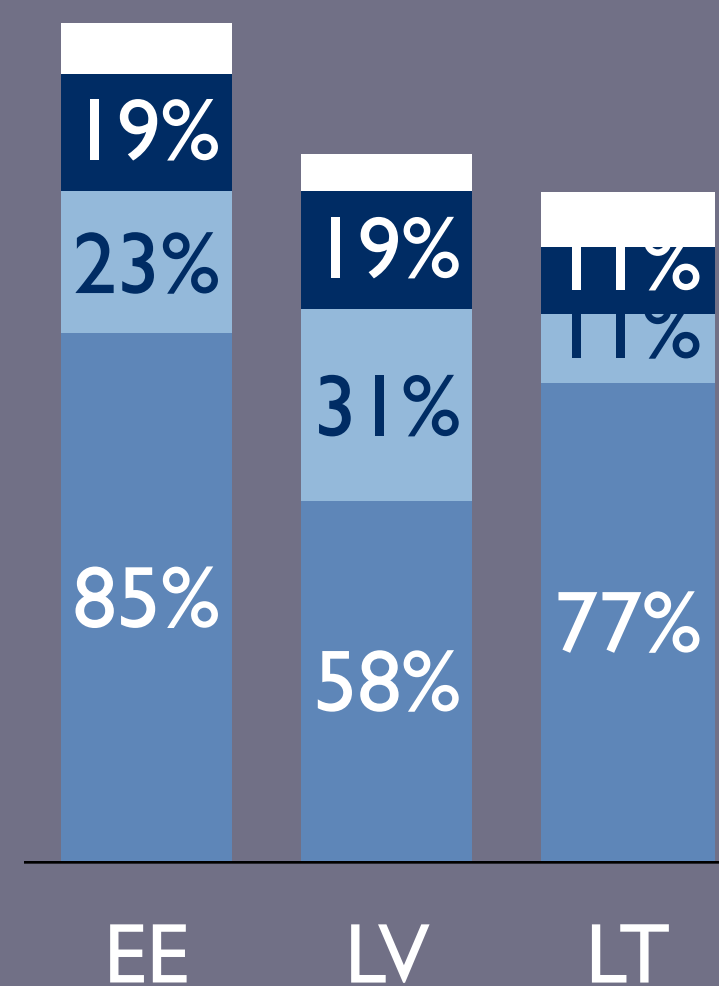
NVO

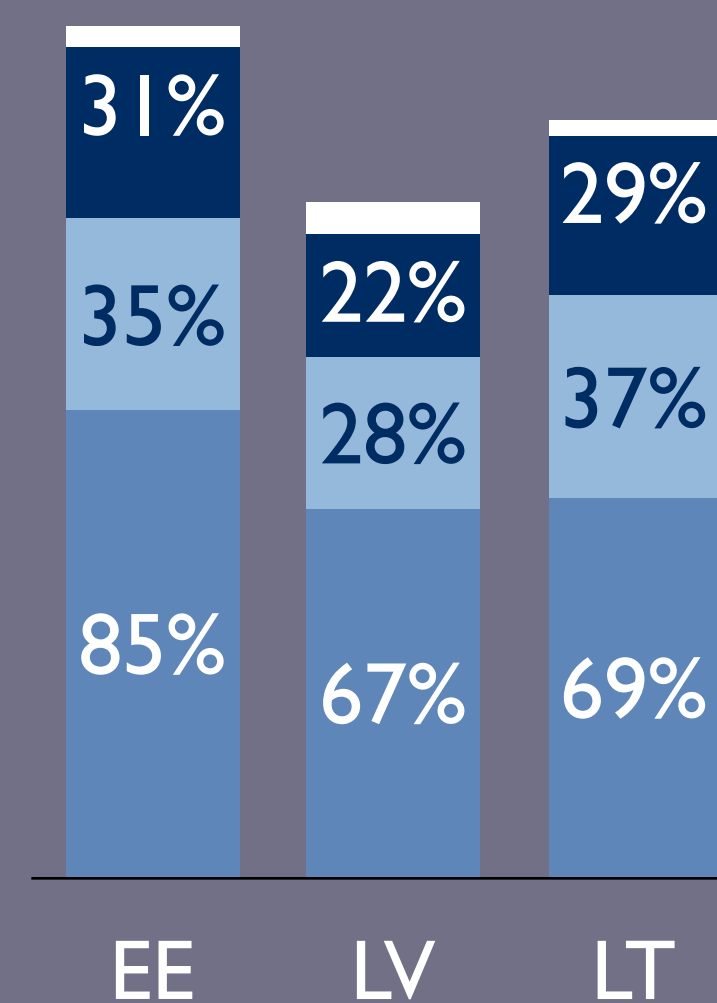
JAUNUZŅĒMUMI

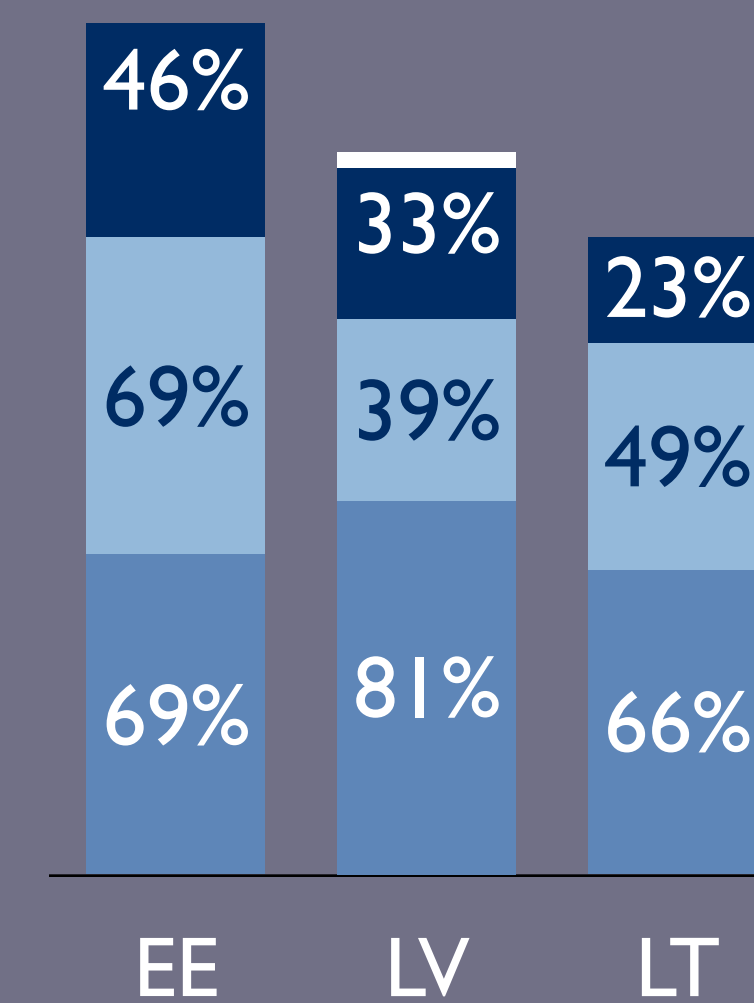
LIELIE

MVU

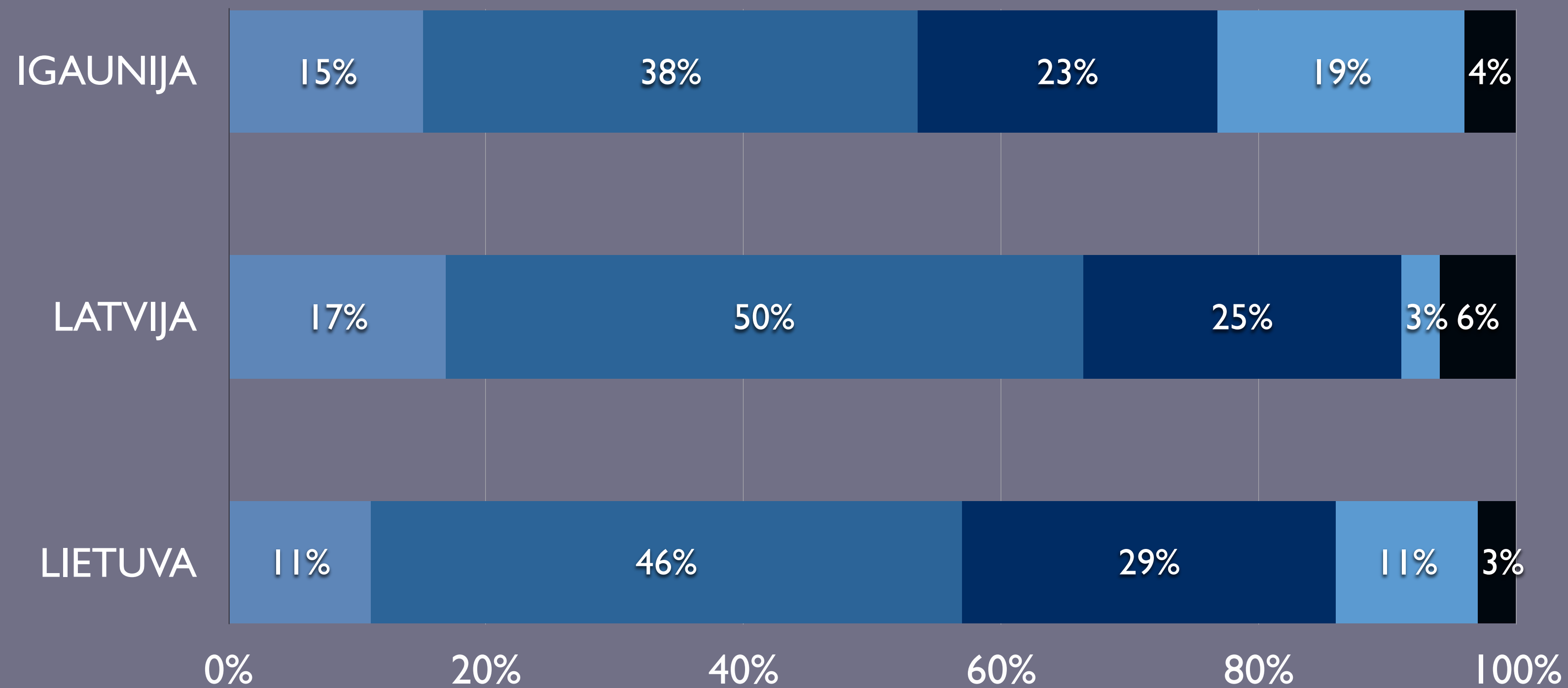

UNIVERSITĀTES

■ VIETĒJĀ
 ■ ES
 ■ BALTIJAS VALSTIS
 ■ ĀRPUS-ES

P&A&I DAĻA, KO VEIC BALTIJAS PĒTNIEKI SADARBĪBĀ AR PRIVĀTO SEKTORU

■ Zem 5% ■ Starp 5% un 20% ■ Starp 20% un 50% ■ Starp 50% un 70% ■ Virs 70%

TOP-4 FACTORI, KAS IEROBEŽO BALTIJAS PĒTNIEKU IESPĒJAS SADARBĪBĀ AR PRIVĀTO SEKTORU VEIKT P&A&I

IGAUNIJA

LATVIJA

LIETUVA

FACTORI, KAS IETEKMĒ BALTIJAS PĒTNIECĪBAS ORGANIZĀCIJU MOTIVĀCIJU VEIKT LIETIŠĶOS PĒTĪJUMUS UN SADARBOTIES AR CITĀM IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

PERSONĀLĀS ATTIECĪBAS UN
UZTICĪBA

ES UN NACIONĀLIE FONDI

SADARBĪBAS SPĒJAS PĒTNIECĪBAS
INSTITŪCIJĀS UN UZŅĒMUMOS

UZ PUBLIKĀCIJĀM BALSTĪTA
NOVĒRTĒŠANAS SISTĒMA

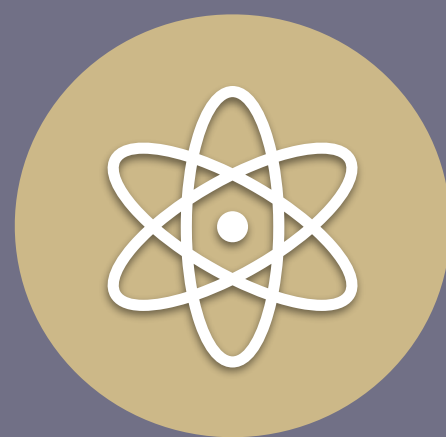
KULTŪRAS PRETESTĪBA
PĒTNIKU VIDŪ

ADMINISTRATĪVAIS SLOGS

BALTIJAS PĒTNIEKU SKATĪJUMS UZ GALVENAJIEM IZAICINĀJUMIEM, KAS NEPIEĻAUJ PĒTĪJUMU KOMERCIALIZĀCIJU

KULTŪRA UN ORIENTĀCIJA UZ
AKADĒMISKAJIEM REZULTĀTIEM

PLAISA STARP TRL3 UN TRL7

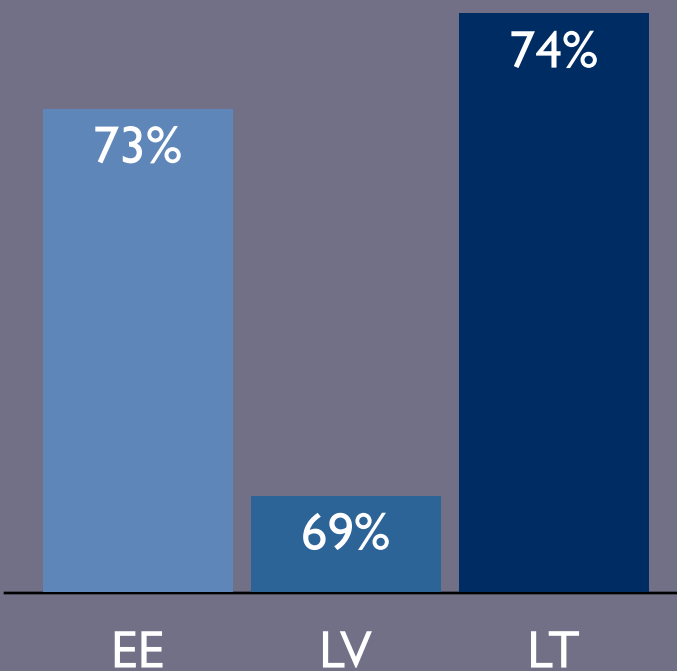

UZTVERTĀ NOZARES PRETESTĪBA
INOVĀCIJĀM

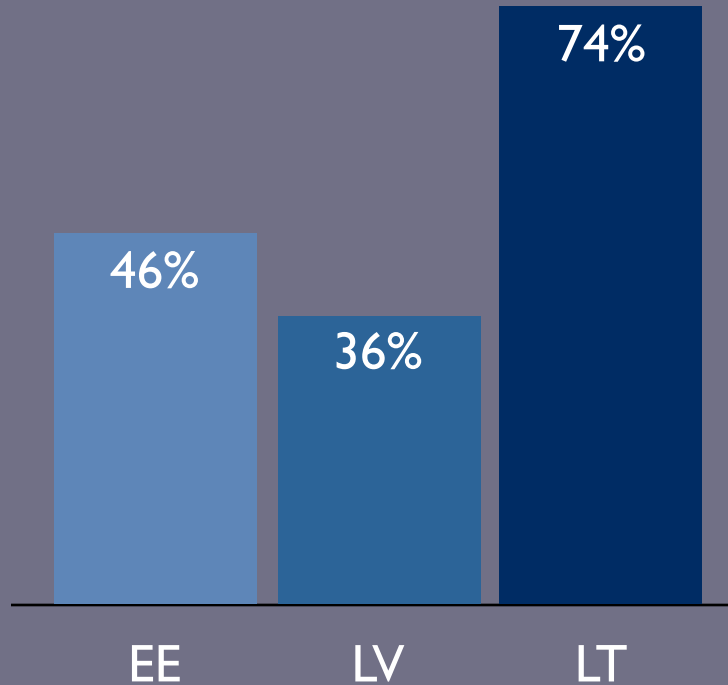
BALTIJAS PĒTNIEKU LABĀKĀS PRAKSES PĒTNIECĪBAS KOMERCIALIZĀCIJAS VEICINĀŠANĀ

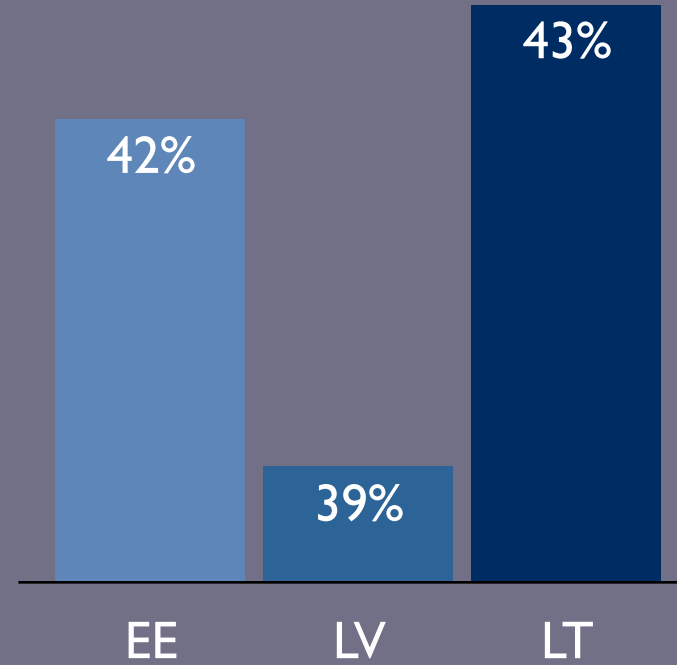
SADARBĪBA STARP
NOZARĒM UN CITIEM

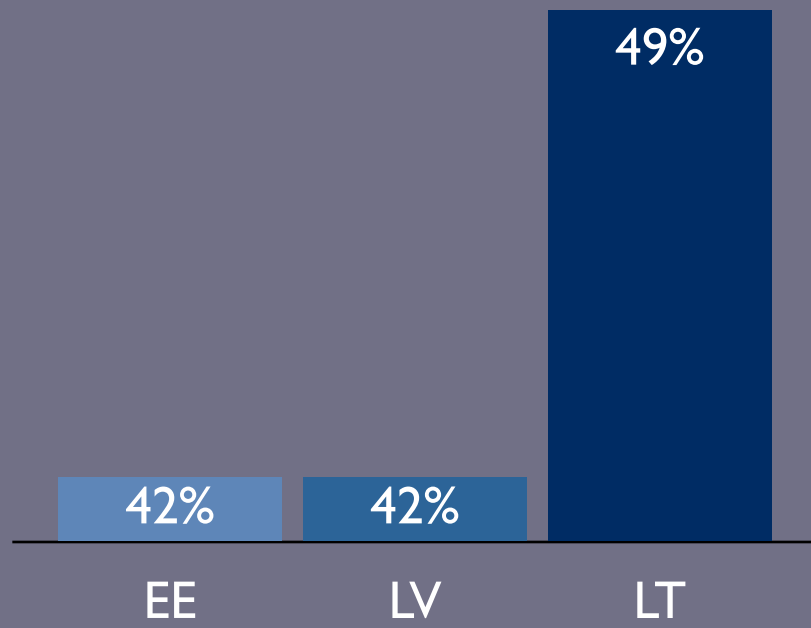
APMĀCĪBAS PĒTNIECĪBAS
KOMERCIALIZĀCIJAI

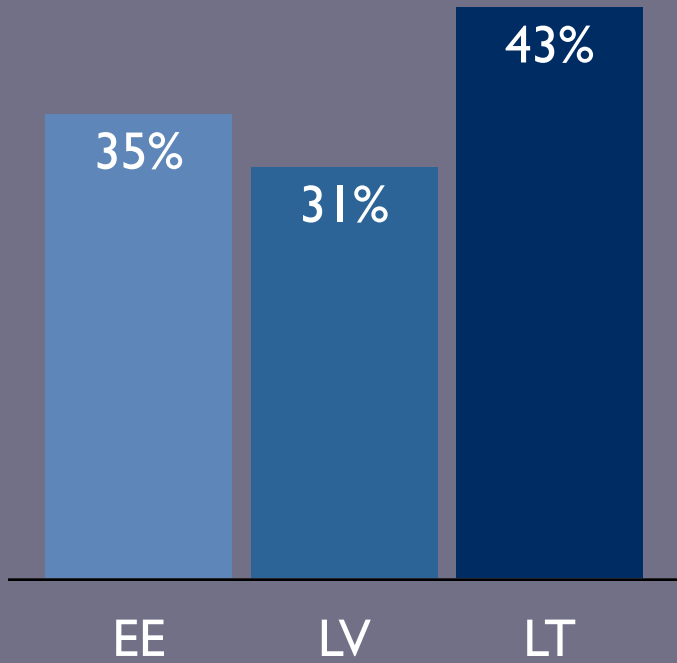
SADARBĪBA AR TTO

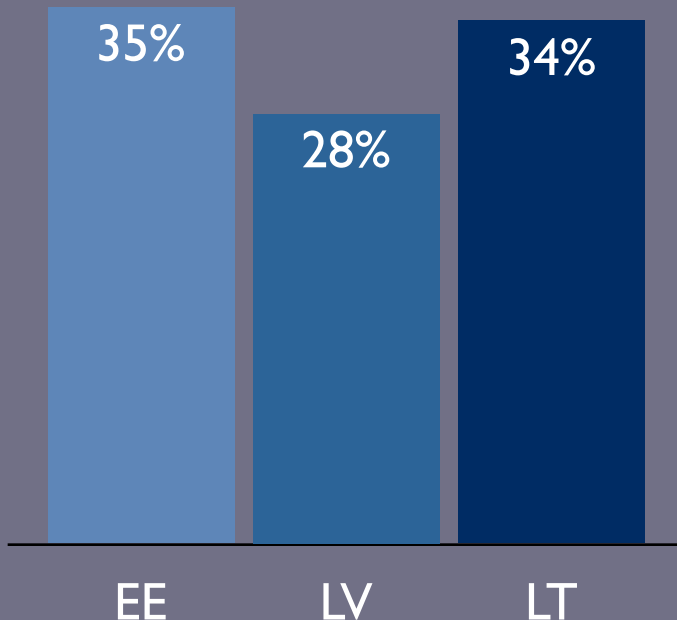
APMĀCĪBAS PAR
UZŅĒMĒJDARBIĪBU PĒTNIEKIEM
UN INOVĀCIJU KULTŪRU

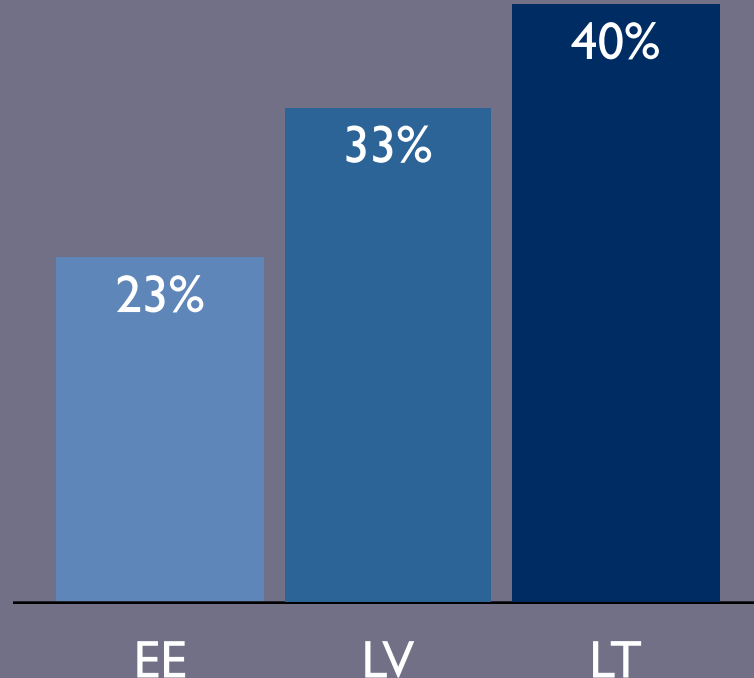
SKAIDRI UN PĒTNIECĪBAI
DRAUDŽĪGI IP NOTEIKUMI

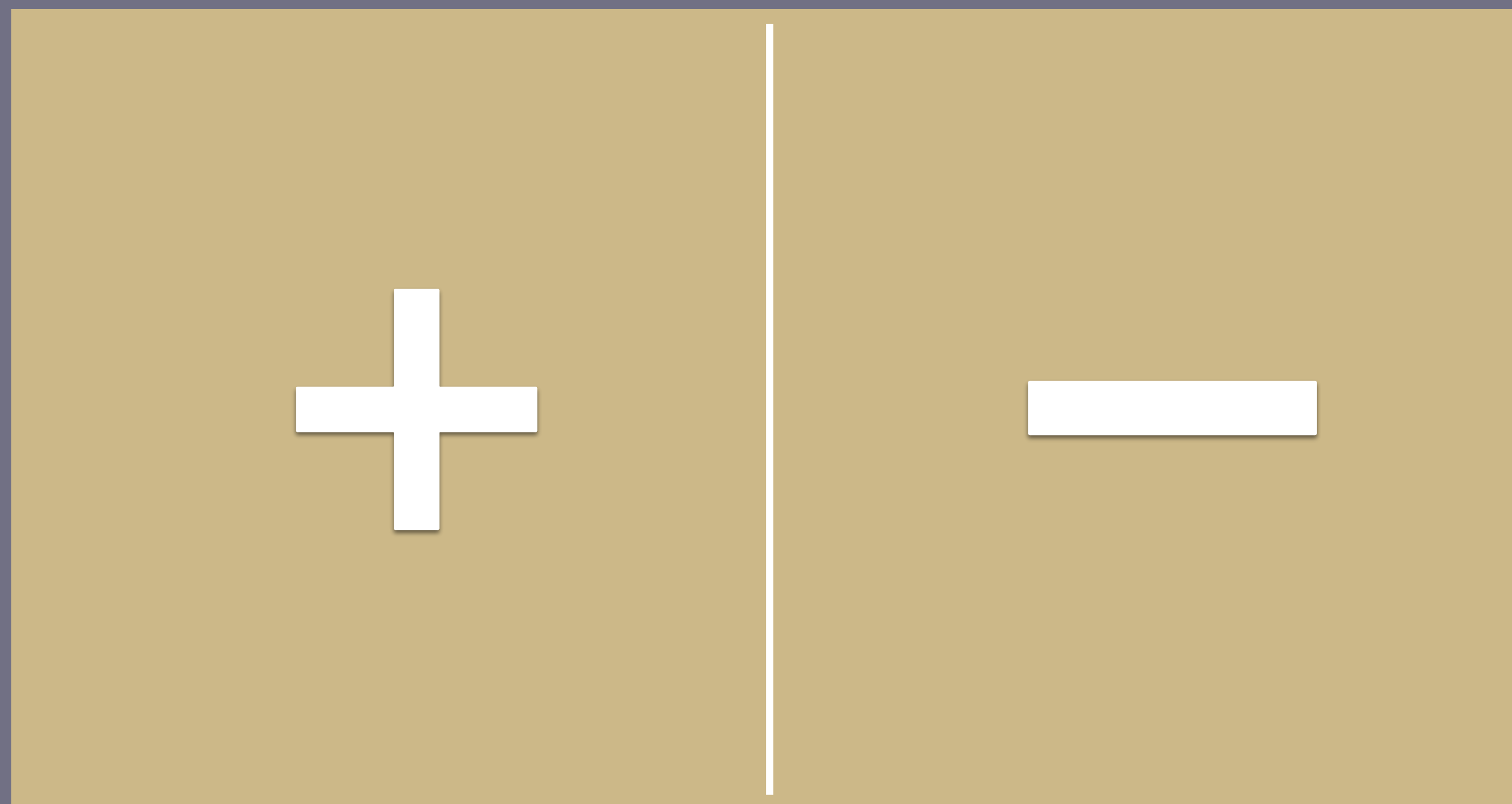
KAPACITĀTE UN SAIKNES
SADARBĪBAI AR VADOŠAJĀM
PĒTNIECĪBAS GRUPĀM

STIMULI
AKADĒMISKAJĀ
KARJERĀ

BALTIJAS INOVĀCIJU EKOSISTĒMU GALVENĀS STIPRĀS UN VĀJĀS PUSES

BALTIJAS PĒTNIEKU VIEDOKLIS PAR NACIONĀLĀS INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS GALVENAJĀM STIPRAJĀM PUSĒM

IGAUNIJA

LATVIJA

LIETUVA

BALTIJAS PĒTNIEKU VIEDOKLIS PAR NACIONĀLĀS INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS GALVENAJĀM VĀJAJĀM PUSĒM

IGAUNIJA

LATVIJA

LIETUVA

ĀRVALSTU INVESTORU VIEDOKLIS PAR LATVIJAS INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS GALVENAJĀM STIPRAJĀM UN VĀJAJĀM PUSĒM

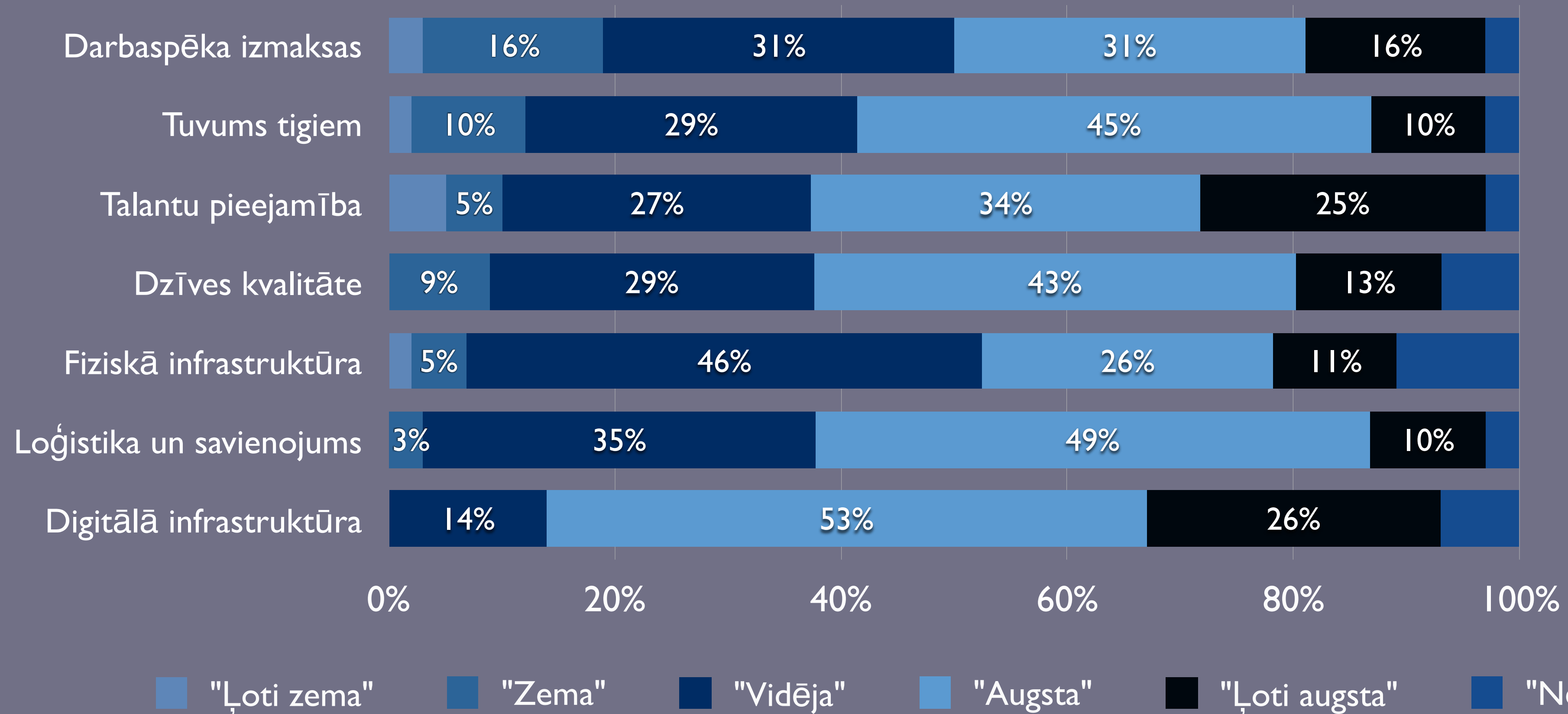
STIPRĀS

VĀJĀS

ĀRVALSTU INVESTORU VĒSTĪJUMS, CIK LIELĀ MĒRĀ LATVIJAS STIPRĀS PUSES VEICINA TĀS INOVĀCIJU EKOSISTĒMU

NACIONĀLĀS INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS RAKSTUROJUMS, BALSTOTIES UZ ABU RESPONDENTU GRUPU VIEDOKLI

VISPĀRĒJAIS EKOSISTĒMAS
BRIEDUMS: ATZĪTS PROGRESS,
APŠUBĪTS TEMPS

PĀREJAS PERIODA (1990.GADI)
STRUKTURĀLAIS MANTOJUMS

REGULATĪVĀ VIDE: PASTĀVĪGĀKAIS
ŠĶĒRSLIS

FINANSĒJUMS: NEPIETIEKAMS, NEADEKVĀTI
NOVIRZĪTS UN STRUKTURĀLI
DEFORMĒJOŠS

TALANTS: IEROBEŽOJOŠAIS FAKTORS

SADRUMSTALOTS ATBALSTS P&A&I
INSITŪCIJĀM

ABU RESPONDENTU GRUPU SKATĪJUMS UZ VALSTS NOZĪMĪGĀKAJEM PĒTNIECĪBAS, ZINĀTNES UN TEHNOLOĢISKAJEM SASNIEGUMIEM PĒDĒJO 3-5 GADU LAIKĀ

NEPIETIEKAMA ZINĀTNES KOMUNIKĀCIJAS
INFRASTRUKTŪRA

IEVĒROJAMA KOMUNIKĀCIJAS UN
ATPAZĪSTAMĪBAS PLAISA

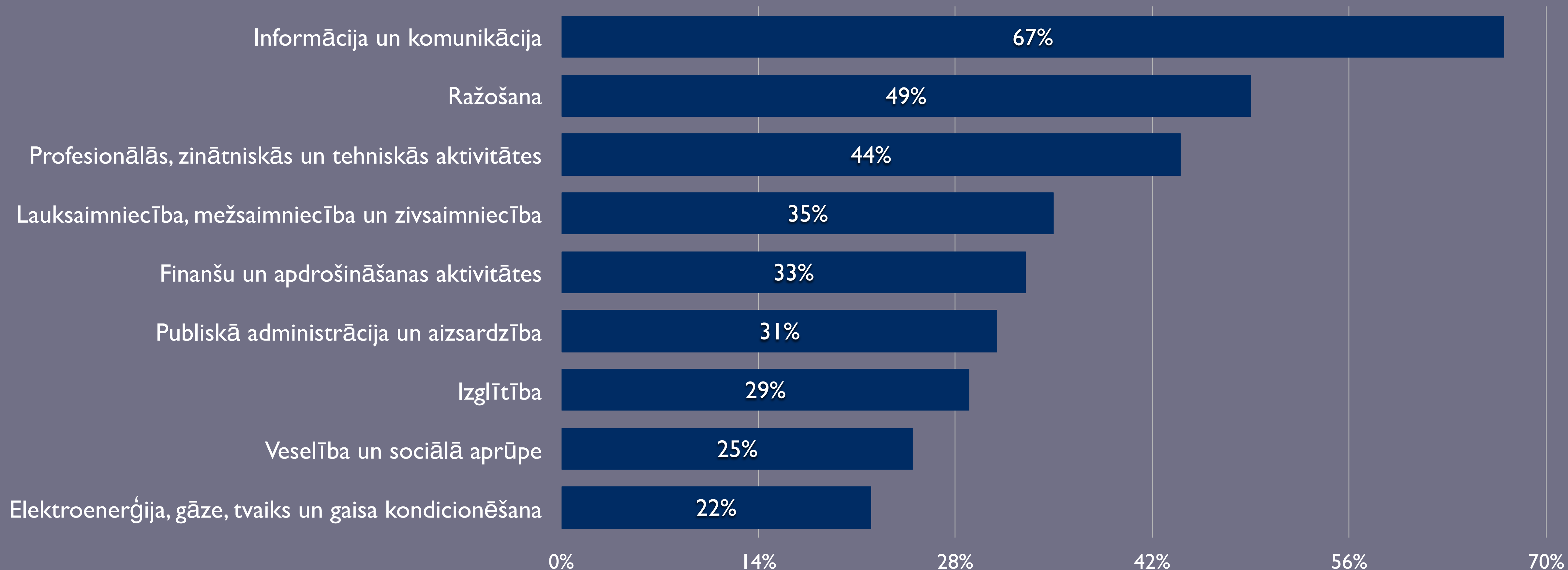
SADRUMSTALOTAS INOVĀCIJU
EKOSISTĒMAS

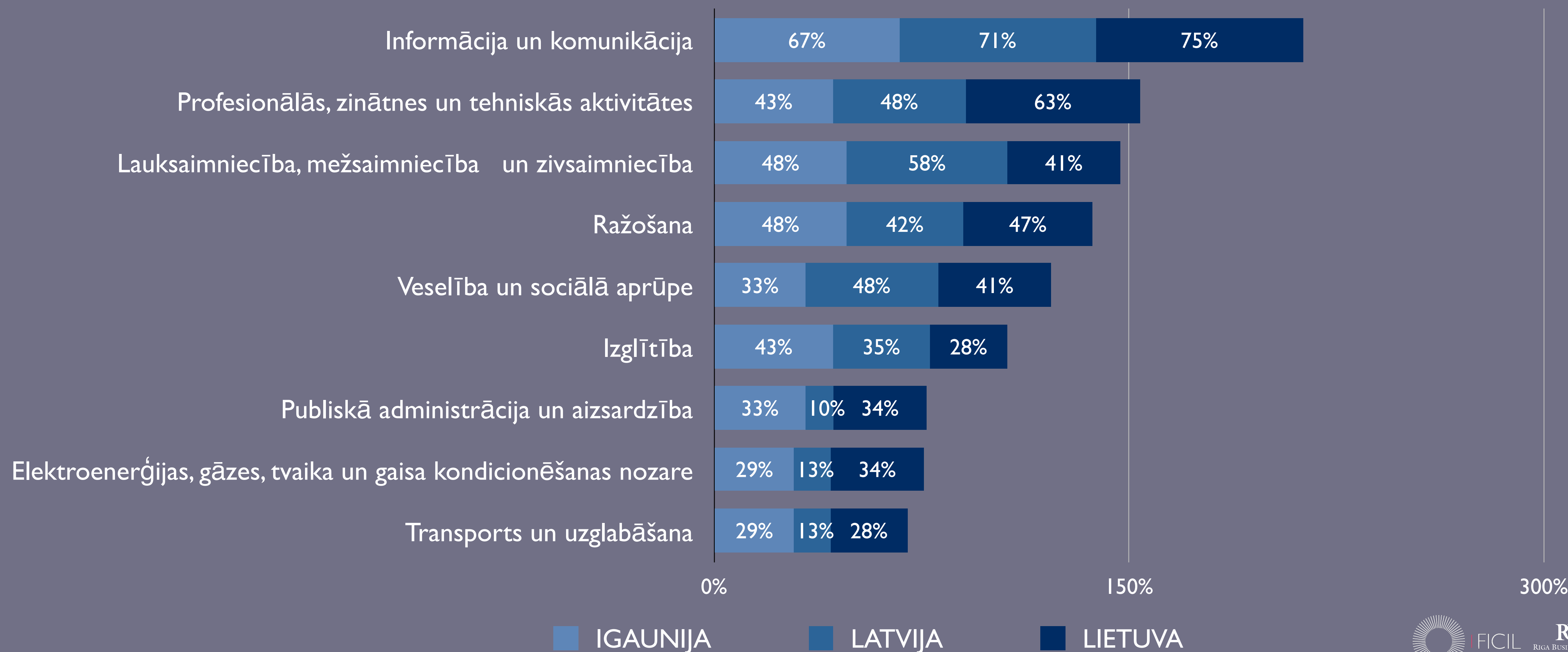
NOZARES AR AUGSTU INOVĀCIJU POTENCIĀLU UN TĀS, KAS GŪTU LABUMU NO CIEŠĀKAS BALTIJAS P&A&I SADARBĪBAS

ĀRVALSTU INVESTORU VIEDOKLIS PAR NOZARĒM AR AUGSTĀKO INOVĀCIJU POTENCIĀLU LATVIJĀ

BALTIJAS PĒTNIEKU VIEDOKLIS PAR NOZARĒM AR AUGSTĀKO INOVĀCIJU POTENCIĀLU VIŅU VALSTĪS

RESPONDENTU SKAIDROJUMS PAR INOVATĪVĀKO NOZARU IZVĒLI

KONCENTRĒŠANĀS UZ ESOŠAJĀM
PRIEKŠROCĪBĀM (PIEMĒRAM, IT,
VESELĪBAS TEHNOLOĢIJAS)

RESURSU NODROŠINĀJUMS VEIDO
PRIORITĀTES - UZSVARS UZ PIEVIENOTO
VĒRTĪBU, NEVIS IZEJVIELU IEGUVI

ZINĀŠANAS UN CILVĒKRESURSU
KAPACITĀTE IR GALVENAIS
PRIEKŠNOSACĪJUMS

DATI IR INOVĀCIJU UNIVERSĀLS
VIRZĪTĀJSPĒKS

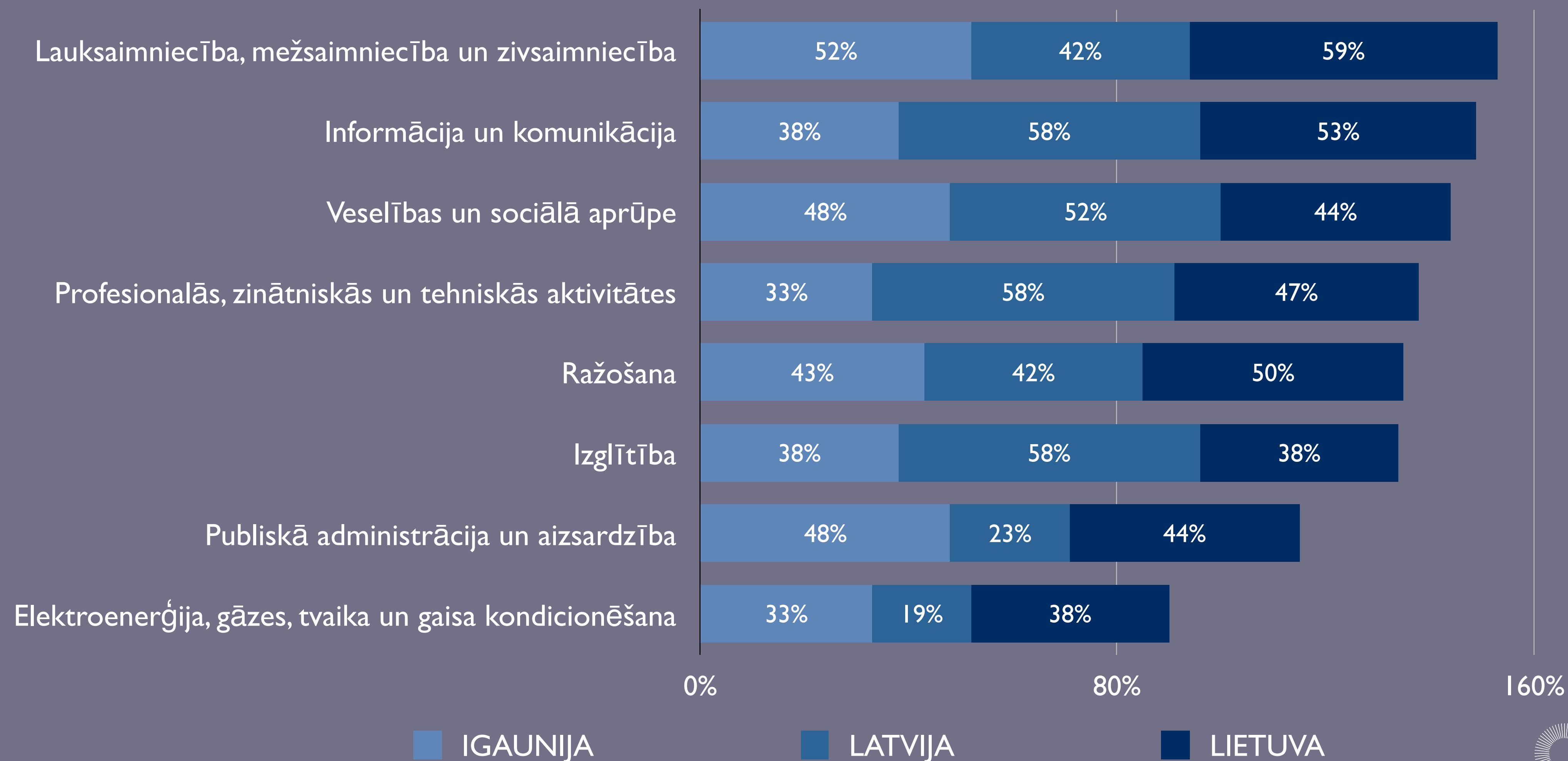
STRATĒGISKĀS PRIORITĀTES
(PIEMĒRAM, AIZSARDZĪBA,
ENERĢĒTISKĀ NEATKARĪBA,
IZGLĪTĪBA)

INOVĀCIJU PĀRNESES EFEKTI UZ CITĀM
NOZARĒM

ĀRVALSTU INVESTORU SKATĪJUMS UZ NOZARĒM, KURAS GŪTU LABUMU NO CIEŠĀKAS P&A&I SADARBĪBAS AR BALTIJAS VALSTĪM

BALTIJAS PĒTNIEKU SKATĪJUMS UZ NOZARĒM, KAS GŪTU LABUMU NO CIEŠĀKAS P&A&I SADARBĪBAS AR BALTIJAS VALSTĪM

RESPONDENTU SKATĪJUMS UZ IEGUVUMIEM NO STIPRĀKAS BALTIJAS P&A&I SADARBĪBAS

MĒROGS VARĒTU STIPRINĀT
KONKURĒTSPĒJU

SADARBĪBA AIZSARDZĪBA VARĒTU
STIPRINĀT VALSTS NOTURĪBU

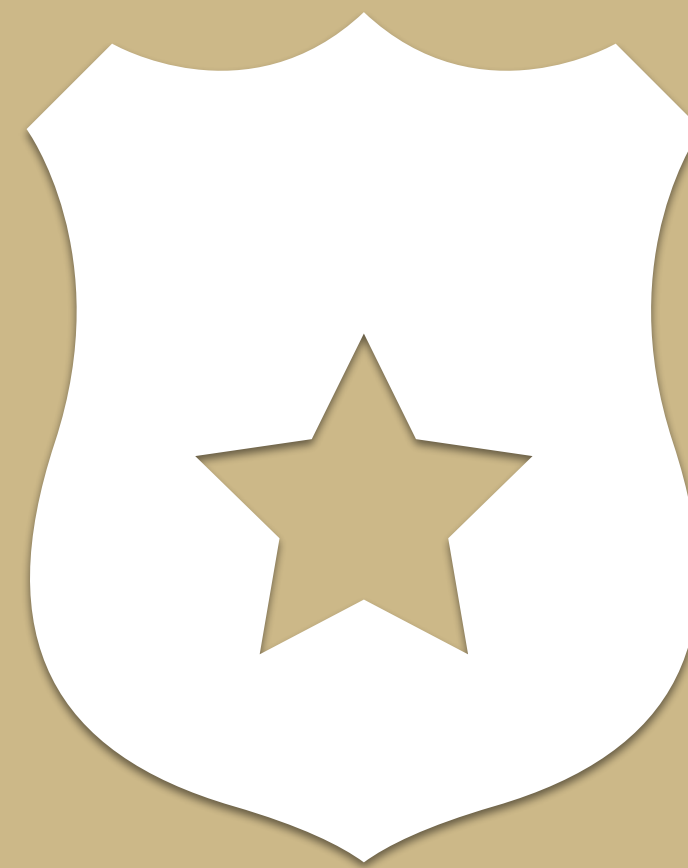
ENERĢĒTISKĀ NEATKARĪBA UN
INFRASTRUKTŪRAS UZLABOŠANA

SPĒCĪGĀKS STAPRTAUTISKAIS ZĪMOLS UN
REPUTĀCIJA (PIEMĒRAM, BALTIJAS TĪĢERIS)

SPĒCĪGĀKA POLITISKĀ BALSS

LIELĀKA CILVĒKKAPITĀLA UN
ĀRVALSTU INVESTĪCIJU PIESAISTE

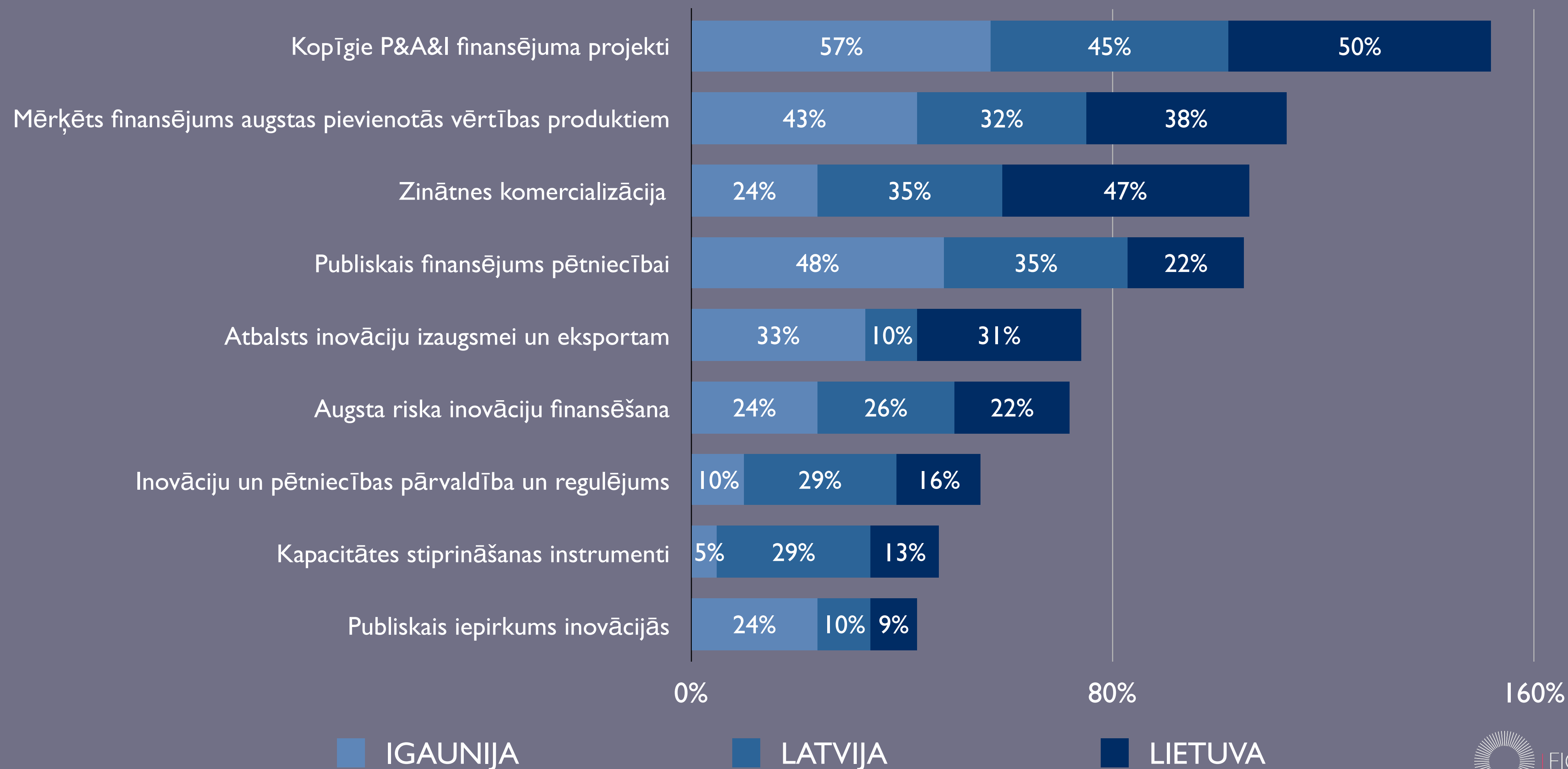
POLITIKAS INSTRUMENTI, KAS ATRAISĪTU BALTIJAS INOVĀCIJU POTENCIĀLU

ĀRVALSTU INVESTORU VIEDOKLIS PAR POLITIKAS INSTRUMENTU VEIDIEM, KAS ATRAISĪTU LATVIJAS INOVĀCIJU POTENCIĀLU

BALTIJAS PĒTNIEKU SKATĪJUMS UZ POLITIKAS INSTRUMENTU VEIDIEM, KAS ATRAISĪTU VALSTS INOVĀCIJU POTENCIĀLU

GALVENIE VĒSTĪJUMI PAR POLITIKAS INSTRUMENTIEM

NEVIENS POLITIKAS INSTRUMENTS NEBŪS EFEKTĪVS BEZ VALDĪBAS PRIORITĀTĒM ATTIECĪBĀ UZ INOVĀCIJĀM, KONKURĒTSPĒJU UN SKAIDRU NORĀDI PAR PRIORITĀTAJĀM NOZARĒM

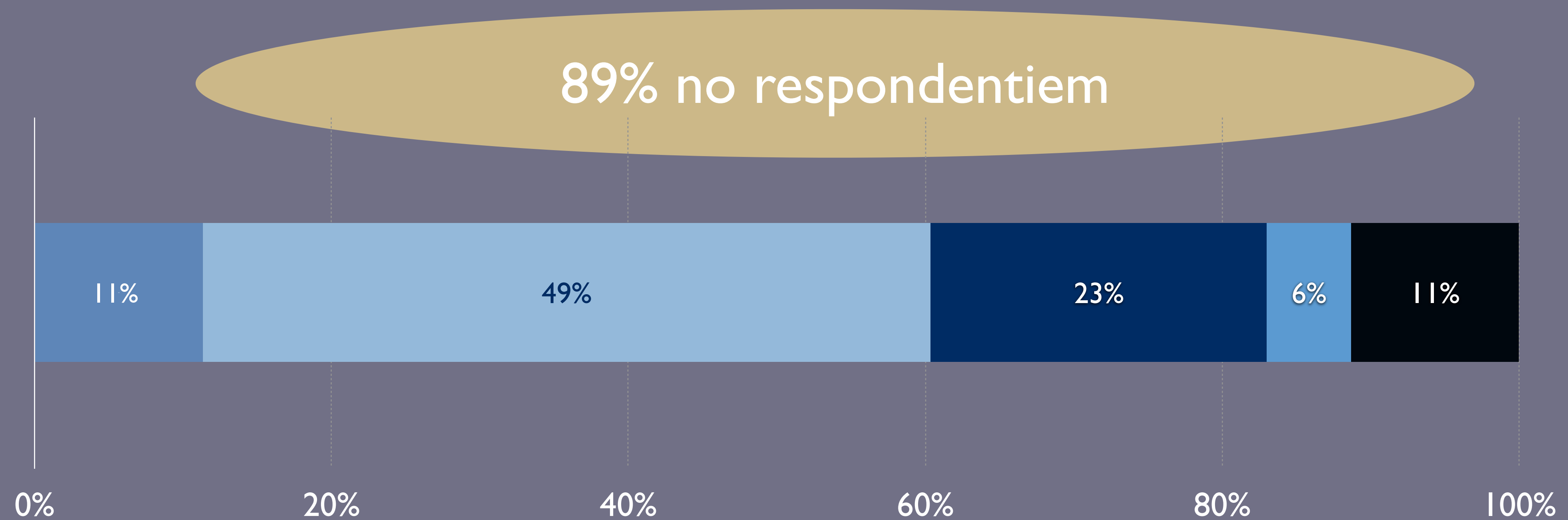
NEPIECIEŠAMA EKOSISTĒMAS ATTĪSTĪBA, NEVIS IZOLĒTAS INICIATĪVAS: PĀREJA NO SADRUMSTALOTU PROJEKTU ATBALSTA UZ KOORDINĒTĀM, DAUDZPUSĒJĀM EKOSISTĒMĀM

VALSTS FINANSĒJUMS IR BŪTISKS PRIEKŠNOSACĪJUMS GAN PĒTNIECĪBAS ORGANIZĀCIJĀM, GAN PRIVĀTAJAM SEKTORAM

MAZINĀT RISKĀ IZVAIRĪŠANĀS KULTŪRU UN STIPRINĀT TALANTU PIESAISTI UN ATTĪSTĪBU

VIENKĀRŠOT ADMINISTRATĪVĀS PROCEDŪRAS UN SAMAZINĀT PĀRMĒRĪGU REGULĒJUMU

ĀRVALSTU INVESTORU PLĀNI PALIELINĀT P&A&I IEGULDĪJUMUS NĀKAMO 5 GADU LAIKĀ, JA TIKS NODROŠINĀTI ATBILSTOŠI POLITIKAS INSTRUMENTI

Nav plānu palielināt Mazāk nekā 2% no apgrozījuma 2-5% no apgrozījuma 5-10% no apgrozījuma
Vairāk nekā 10% no apgrozījuma

IETEIKUMI INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS GALVENO ASPEKTU UZLABOŠANAI

ASPEKTI	PIEDĀVĀJUMI
INOVĀCIJU KULTŪRA UN RISKĀ TOLERANCE	SOCIĀLĀS, INOVĀCIJU UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS INICIATĪVAS VISOS LĪMEŅOS: SKOLĀS, VALSTS INSTITŪCIJAS, LIELAJOS UZŅĒMUMOS UN PUBLISKAJOS FORUMOS.
IZGLĪTĪBA, TALANTI UN PRASMES	IZGLĪTĪBAS SATURA ATJAUNOŠANA, FOKUSĒJOTIES UZ MI, IT, INŽINIERZINĀTNĒM UN RADOŠO PROBLĒMU RISINĀŠANU
FINANSĒJUMA PIEEJAMĪBA	PALIELINĀT AUGSTA RISKĀ KAPITĀLA PIEEJAMĪBU, ATTĪSTĪT KAPITĀLA TIRGUS EKOSISTĒMU LABĀK IZMANTOT EIROPAS FINANSĒŠANAS INSTRUMENTUS.
SADARBĪBA STARP UZŅĒMUMIEM UN UNIVERSITĀTĒM	IEVIEST EKOSISTĒMAS POLITIKAS INSTRUMENTUS, SAVIENOT AKADĒMISKO PĒTNIECĪBU AR NOZARES VAJADZĪBĀM UN VEICINĀT TEHNOLOĢIJU PĀRNEŠI UN PĒTNIECĪBAS KOMERCIALIZĀCIJU.
STRATĒGISKAIS FOKUSS	IZSTRĀDĀT UN ĪSTENOT SASKAŅOTU ILGTERMIŅA INOVĀCIJU STRATĒGIJU, SASAISTOT TO AR RŪPNIECĪBAS, PĒTNIECĪBAS UN INVESTĪCIJU POLITIKU, UN PRIORITIZĒT IEROBEŽOTU SKAITU AUGSTA POTENCIĀLA NOZARU UN INSTRUMENTU.
P&A&I INSTITŪCIJU EFEKTIVITĀTE	PROAKTĪVS, STRATĒGISKI ORIENTĒTS UN UZ REZULTĀTIEM/IETEKMI VĒRSTS.
BIROKRĀTIJAS MAZINĀŠANA	ELASTĪGĀKA, UZ REZULTĀTIEM VĒRSTA REGULATĪVA VIDE, KAS VEICINA EKSPERIMENTEŠANU
INTERNACIONALIZĀCIJA UN MĒROGOŠANA	ATBALSTS INOVATĪVU IDEJU MĒROGOŠANAI STARPTAUTISKAJOS TIRGOS.

NOSLĒGUMA ATZIŅAS

LATVIJAS INVESTĪCIJU KLIMATS: PIESARDZĪGA UZTICĒŠANĀS UN NEAPMIERINĀTĪBA AR LĒNU
ATTĪSTĪBU KRITISKAJĀS JOMĀS

STIPRS INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS PAMATS BALTIJĀ, BET NEPIETIEKAMA KOORDINĀCIJA UN
KOMUNIKĀCIJA

DAUDZI NEFINANSIĀLI ŠĶĒRŠĻI KAVĒ INOVĀCIJU EKOSISTĒMAS ATTĪSĪBU

AUGSTS DAUDZPUSĒJAS SADARBĪBAS POTENCIĀLS

NOSLĒGUMA ATZIŅAS

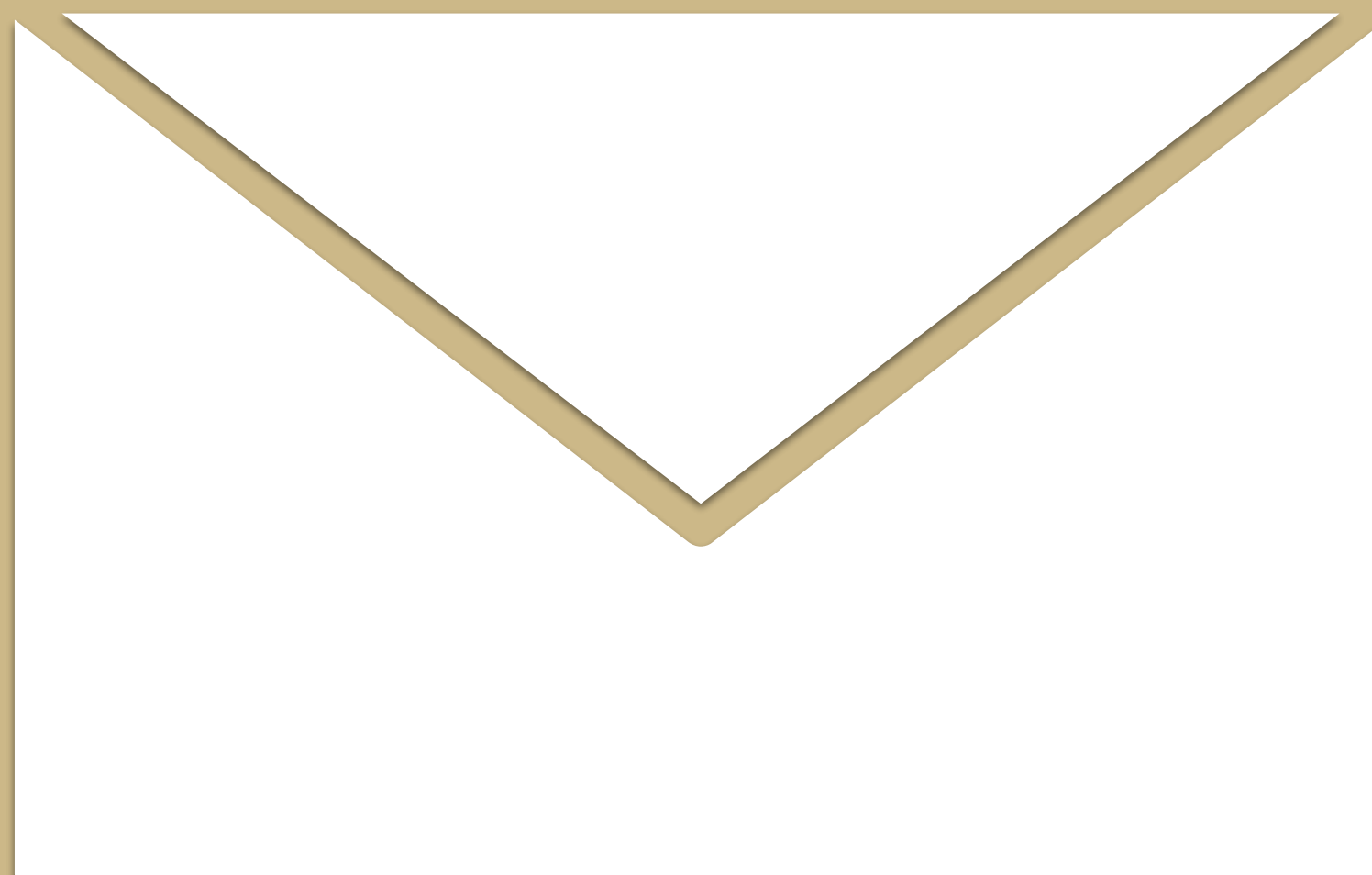
EKOSISTĒMAS KOORDINĀCIJA IR IZŠĶIROŠA

BALTIJAS INOVĀCIJU EKOSISTĒMĀS TRŪKST SPĒCĪGU IZAUGSMES DZINĒJSPĒKU

SADARBĪBA VISĀ BALTIJĀ: KOPĪGI UZDEVUMI, PAPILDINOŠAS SPĒJAS, DAUDZI IEGUVUMI

IR PIENĀCIS LAIKS BŪT AMBICIOZIEM - PĀRIET NO IZTURĒTSPĒJAS UZ INOVĀCIJU UN KONKURĒTSPĒJU

VĒSTĪJUMI POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

LATVIJAS ĀRVALSTU INVESTORU VĒSTĪJUMI: GALVENIE VĒSTĪJUMI LATVIJAS MINISTRU PREZIDENTAM

Ja problēma tiek definēta kā vispārīgs izaicinājums, politika bieži kļūst par nepārtrauktu procesu bez skaidra mērķa. Mums jā sāk saukt lietas īstajos vārdos.

Nodrošināt stabilu un prognozējamu uzņēmējdarbības vidi, samazināt birokrātiju un atbalstīt inovācijas ar nodokļu stimuliem un preferenciālu finansējumu. Stiprināt sadarbību starp industriju un akadēmisko vidi.

Fokusēties uz automatizāciju valsts pakalpojumos un izmaksu efektivitāti, pilnveidojot valsts sektora darbinieku prasmes MI jomā un mazināt birokrātiju

Rodas sajūta, ka Latvijas ekonomikas attīstības stratēģija ir tikai dokumentos, bet praktisku darbību trūkst.

Koncentrēt resursus Latvijas globālās priekšrocības jomās — dziļajās tehnoloģijās un bioekonomikā/ mežsaimniecības inovācijās

LATVIJAS ĀRVALSTU INVESTORU VĒSTĪJUMS: GALVENIE VĒSTĪJUMI BALTIJAS VALSTU POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Identificēt sadarbības jomas Baltijā, lai veidotu vienotāku tirgu uztveri (piemēram aizsardzība, infrastruktūra, nodokļi, uzņēmējdarbības regulējums).

Palielināt ieguldījumus Ziemeļvalstu–Baltijas astoņniekā, jo vērtības un prioritātes ir cieši saskaņotas, un kopā mēs spējam sasniegt vairāk, nekā mūsu mērogs ļautu atsevišķi. Ir pienācis laiks atjaunot enerģiju, drosmi un ambīcijas arī plašākā ES kontekstā.

Jāizbeidz savstarpēja, neproduktīva konkurence — Baltija tiek uztverta kā vienots reģions, un tas ir jāizmanto kā priekšrocība.

Izmantot katras valsts stiprās puses, veidojot vienotu un pievilcīgu tirgu ārvalstu investoriem

Baltiju jāuztver kā vienotu tirgu, ko var efektīvi “pārdot” kopā, stiprinot gan konkurētspēju, gan starptautisko atpazīstamību

LATVIJAS ĀRVALSTU INVESTORU VĒSTĪJUMI: GALVENIE VĒSTĪJUMI ES POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Izstrādāt konkurētspējas galvenos etalonkritērijus un nodrošināt caurspīdīgu uzraudzību un atskaites.

Vienkāršot piekļuvi finansējumam, mazināt administratīvo slogu un fokusēt atbalstu uz praktiskām, industrijas virzītām inovācijām, īpaši ilgtspējas un aprites ekonomikas jomā.

Izveidot Baltijas inovāciju koridoru un sākt ES regulējuma vienkāršošanas pilotprojektus šajā reģionā

Vairāk investīciju cilvēkkapitālā (dotācijas universitātēm, institūtiem un inovatīviem uzņēmumiem), mazāk ieguldījumu infrastruktūrā.

Nodrošināt ilgtermiņa lēmumu paredzamību, mērķētu un taisnīgu finansējumu, un pāreju no tīra P&A finansējuma uz vairāk uz inovāciju balstītu projektu īstenošanas finansējumu.

IGAUNIJAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI IGAUNIJAS PREMJERMINISTRAM

Atbalstīt strauji augošus uzņēmumus, ne tikai agrīnās stadijas jaunuzņēmumus, nodrošināt izaugsmes kapitālu, eksporta atbalstu un veicinot enkuruzņēmumu attīstību.

Inovācijas ir viens no stabilākajiem un vēsturiski pārbaudītākajiem ceļiem uz labklājību. Nodokļu stimuli un plašākas sadarbības programmas var palīdzēt atrast šo potenciālu. Universitātēm un uzņēmumiem nepieciešams nodrošināt stabilu, ilgtermiņa finansējumu, kas saistīts ar sadarbību, zināšanu pārnesi un inovāciju mērogošanu.

Jāpalielina ieguldījumi augsta līmeņa fundamentālajā pētniecībā ar globālu konkurētspējas potenciālu.

Tehnoloģiskais progress balstās fundamentālajā pētniecībā, tādēļ tai jānodrošina lielāks atbalsts.

Galvenajam stratēģiskajam mērķim jābūt talantu attīstīšanai un piesaistei, lai radītu un komercializētu augstākas pievienotās vērtības produktus starptautiskajiem tirgiem. Vienlaikus jānodrošina prognozējama uzņēmējdarbības vide — nepārtrauktas izmaiņas nodokļu politikā nav pieļaujamas.

IGAUNIJAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI BALTIJAS VALSTU POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Nodrošināt vairāk iespēju Baltijas pētniecības un tehnoloģiju organizācijām un uzņēmumiem sadarboties pāri robežām, aktīvi atbalstot tīklošanās pasākumus, partneru meklēšanas iniciatīvas un kopīgas attīstības projektus.

Baltija jāpozicionē kā vienots inovāciju reģions, nevis trīs atsevišķi mazi tirgi. Tas prasa saskaņotas regulatīvās smilškastes, koordinētus aizsardzības un enerģētikas iepirkumus, kopīgas mobilitātes iniciatīvas pētniekiem un uzņēmējiem, kā arī vienotu reģiona popularizēšanu.

Sadarbosimies reģionālāk un varbūt pat ar Skandināvijas valstīm. Baltijai ir labs potenciāls, un kopā mēs varam būt stiprāki.

Atgriezeniskajai saitei jābalstās uz to cilvēku pieredzi, kuri veic praktisko darbu, nevis uz pieņēmumiem un analīzi no tiem, kuri nav tieši iesaistīti īstenošanā.

Pilnvērtīgāk izmantot vadošo zinātnieku kompetenci un mērķtiecīgi finansēt pētniecības virzienus ar pierādītiem panākumiem.

IGAUNIJAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI ES POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Elastīgāki un skaidrāki atbalsta instrumenti, kā arī mazāka birokrātija.

Tehnoloģiskais progress rodas no fundamentālās pētniecības, tāpēc tai jānodrošina lielāks atbalsts.

Mazināt konservatīvo pieeju un ieviest elastīgāku regulējumu, citādi inovāciju jomā turpinās dominēt ASV.

Jāatrod veids, kā pāriet no “ķeksīšu aizpildīšanas, lai iegūtu maksimālos punktus finansējuma pieteikumos” uz pieeju, kur tiek izvērtēts, kas patiešām ir jēgpilns un kas spēj to īstenot.

Izveidot patiesi ES mēroga vienotus darbības nosacījumus inovatīviem uzņēmumiem un padarīt publisko iepirkumu draudzīgāku inovācijām.

LATVIJAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI LATVIJAS PREMJERMINISTRAM

Mazāk industrijas politikas, kas mēģina “izvēlēties uzvarētājus”, bet vairāk fokusēties uz institūciju stiprināšanu — īpaši likumdošanas uzlabošanu, publiskā sektora kompetences celšanu un mazāk detalizētu regulējumu un atskaitēm augstākajā izglītībā.

Turpināt atbalstīt P&A universitātes un pētniecības institūcijās.

Zinātnei jānodrošina pietiekams finansējums, īpaši palielinot konkurētspējīgu atbalstu izcilākajām pētniecības komandām.

Latvija atrodas salīdzinoši unikālā pozīcijā vairākos aspektos — tas ir jāizmanto. Jāatbalsta mazie uzņēmumi, jaunuzņēmumi un atvasinājumi.

Latvijā ir daudz talantīgu studentu ar potenciālu kļūt par ietekmīgiem pētniekiem, ja viņiem tiek nodrošinātas atbilstošas iespējas un finansējums. Tomēr joprojām liela daļa šī talanta aizplūst uz ārzemēm, un to noturēšana ne vienmēr ir viegla.

LATVIJAS PĒTNIEKIEM: GALVENIE VĒSTĪJUMI BALTIJAS VALSTU POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Jāstiprina sadarbība un jāveido sinerģijas. Kā reģions mēs būtu spēcīgāki. Ir laiks apzināties, ka mūsu spēks ir vienotībā, jo Rietumeiropa joprojām darbojas kā ciešāks “klubs”.

Inovācijām nepieciešamas jaunas idejas un sadarbība - jāveido kopīgas P&A&I programmas.

Dear Policymakers, The Baltics must move from regional competition to collaboration. To compete globally, we must act as a single, unified innovation ecosystem. I urge you to focus on integrated academia-industry pipelines.

Jāstiprina sadarbība un savstarpējā iepazīšanās, ieviešot ikgadējas Baltijas kopīgās pētniecības konferences un inovāciju pasākumus.

Sadarboties pāri robežām un uztvert Baltijas valstis kā vienotu reģionu, saprotot, ka tā nav nulles summas spēle.

LATVIJAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI ES POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Eiropas izaugsmi veicina augstākā izglītība, kā arī fundamentālā un lietišķā pētniecība. Būtiska birokrātijas samazināšana Eiropas Savienības projektos ir viens no svarīgākajiem ekonomikas izaugsmes faktoriem.

P&A finansējuma plaisas mazināšana starp “jaunajiem” un “vadošajiem” inovatoriem ir priekšnoteikums ES konkurētspējai.

Reģionālie granti pēc iepriekš noteiktām prioritātēm, nevis konkurences princips.

Konkurence par ES finansējumu ir ļoti liela, un administratīvās prasības ir pārāk sarežģītas gan jaunuzņēmumiem, gan pētniekiem. Nepieciešama vienkāršošana!

Vairāk atbalsts Baltijas valstīm.

LIETUVAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI LIETUVAS PREMJERMINISTRAM

Nodrošināt ilgtermiņa ieguldījumus pētniecības izcilībā un talantos, vienlaikus vienkāršojot zinātnes un biznesa sadarbības noteikumus, lai Lietuvas spēcīgā pētniecības bāze konsekventi pārtaptu augstas pievienotās vērtības ekonomiskajā izaugsmē.

Veicināt pieprasījuma puses inovāciju politiku, piešķirot prioritāti publiskajam iepirkumam vietējiem pētniecības un inovāciju risinājumiem un stiprinot atbalstu to ieviešanai tirgū.

Nodrošināt finanšu atbalstu sadarbības programmām starp privāto sektoru un pētniecības institūcijām.

Noteikt par prioritāti dziļo tehnoloģiju attīstību, saskaņojot finansējumu, talantu politiku un akadēmiskos stimulus ar augsta riska pētniecību, komercializāciju un zinātnē balstītu inovāciju globālu mērogošanu.

Palielināt atbalstu zinātniskajai pētniecībai un zinātniskās infrastruktūras attīstībai.

LIETUVAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI BALTIJAS VALSTU POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Stiprināt Baltijas reģionu kā vienotu dziļo tehnoloģiju centru, izmantojot kopīgas finansēšanas shēmas, kopīgu infrastruktūru un pārrobežu sadarbību stratēģiskajās tehnoloģijās.

Veidot ciešāku Baltijas sadarbību pētniecības un inovāciju jomā, apvienojot infrastruktūru un finansējumu, lai pārietu no nacionālas uz globālu konkurētspēju.

Kopīgi centieni uzlabot inovācijas ekosistēmu, kopējo inovācijas tirgu un spēcīgāku atbalstu ES struktūrās.

Visefektīvākais veids, kā atraisīt Baltijas valstu inovāciju potenciālu, ir veidot vairāk sadarbības iniciatīvu un pasākumu, kuros attīstītos starptautiskas sadarbība.

Attīstīt kopīgu Baltijas inovāciju klasteri, koncentrējoties uz augsta riska inovācijām.

LIETUVAS PĒTNIEKI: GALVENIE VĒSTĪJUMI ES POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

Visefektīvākais veids, kā atraisīt ES inovāciju potenciālu, ir labās prakses apmaiņa un kopīgu politikas pieeju veidošana R&D&I attīstības atbalstam.

Palielināt elastīgu, augsta riska finansējumu un vienkāršot regulējumu, lai veicinātu ātrāku mērogošanu.

Izveidot mērķētus atbalsta konkursus Baltijas valstu tehnoloģiju pārneses birojiem (TTO), lai stiprinātu pētniecības komercializāciju, kā arī ņemt vērā Baltijas valstu ģeogrāfisko situāciju, palielinot aizsardzības pētniecības finansējumu, atšķirot šo reģionu no citām ES valstīm.

Saglabāt paredzamu, misijās balstītu ES P&I finansējumu un samazināt administratīvo sarežģītību, vienlaikus stiprinot atbalstu dziļo tehnoloģiju inovāciju mērogošanai no pētniecības organizācijām līdz globāliem tirgiem.

Īstenot ambīcijas, izvairoties no pārlietu sarežģītiem risinājumiem, un lokalizēt programmatūru, inženiertehniskās zināšanas un pārvaldību, lai veicinātu mērogošanu ārpus ES.

UZŅĒMUMI, KAS PIEDALĪJĀS PĒTĪJUMĀ

ORGANIZĀCIJAS, KAS PIEDALĪJĀS PĒTĪJUMĀ

Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) ir nevalstiska organizācija, kas apvieno lielākos ārvalstu uzņēmumus Latvijā, ārvalstu tirdzniecības kameras un Rīgas Biznesa skolu.

FICIL aktīvi meklē un piedāvā risinājumus, lai sadarbībā ar Latvijas valdību uzlabotu un attīstītu uzņēmējdarbības un investīciju vidi valstī.

Pilns FICIL noskaņojuma indeksa ziņojums pieejams

WWW.FICIL.LV

